KLAIPĖDOS REGIONO IDENTITETO IR VERTYBINIO PAGRINDO ANALIZĖ

Asociacija
"Klaipėdos regionas"
2019

TURINYS

	KLAIPĖDOS REGIONO IDENTITETO ANALIZĖ IR VERTYBINIS PAGRINDAS	5
1.	Svarbiausi Klaipėdos regiono identiteto formavimo elementai	6
	1.1. Istoriniai ir kultūriniai elementai	6
	1.2. Regiono santykis su nacionaline ir vietos tapatybe	7
	1.3. Ekonominiai regiono tapatybės elementai	9
	1.4. Galimybės regiono identiteto vystymui	9
2.	Vertybėmis grįstas požiūris į identiteto vystymą	10
	2.1. Politikos formuotojų ir skirtingų sektorių kūrybinės dirbtuvės: Regiono vertybių atskleidimas	10
	2.2. Kūrybinių dirbtuvių rezultatai	13
3.	Siūlymai regiono identiteto vystymui	22
	3.1. Pagrindinės Klaipėdos regiono identiteto vystymo kryptys	23
	3.2. Veiksmai regiono identiteto vystymui	25
	3.3. Regiono ekosistemos dalyvių vaidmuo vystant regiono identitetą	30
	3.4. Regiono identiteto vystymo iššūkiai:	34
	REGIONO PLĖTROS HORIZONTALIOSIOS KRYPTYS IR JŲ SĄSAJOS SU DARNAUS VYSTYMOSI TIKSLAIS	35
1.	Aktualiausi DVT įgyvendinant Klaipėdos regiono specializacijos kryptis ir jų santykis su nacionaliniais DVT	36
2.	Rekomendacijos darniam Klaipėdos regiono vystymui	39
	2.1. Regiono vystymo kryptis: Ugdantis regionas	40
	2.2. Regiono vystymo kryptis: Gerovės regionas	42
	2.3. Regiono vystymo kryptis: Aukštos pridėtinės vertės regionas	45

2.4. Regiono vystymo kryptis: Mėlynosios ekonomikos regionas 47
2.5. Regiono vystymo kryptis: Atviras regionas 48
4. Darnaus Klaipėdos regiono augimo modelis 51
5. DVT lokalizavimas Klaipėdos regiono vystyme 58
REGIONO VYSTYMOSI KRYPČIŲ SĄSAJOS SU STRATEGINIAIS DOKUMENTAIS 60

Svarbiausi Klaipėdos regiono identiteto formavimo elementai **3**
Istoriniai ir kultūriniai elementai 4
Regiono santykis su nacionaline ir vietos tapatybe 5
Ekonominiai regiono tapatybės elementai 7
Galimybės regiono identiteto vystymui 7

Vertybėmis grįstas požiūris į identiteto vystymą **8**
Politikos formuotojų ir skirtingų sektorių kūrybinės dirbtuvės: Regiono vertybių atskleidimas 9
Kūrybinių dirbtuvių rezultatai 12

III. Siūlymai regiono identiteto vystymui **24**
Pagrindinės Klaipėdos regiono identiteto vystymo kryptys 25
Veiksmai regiono identiteto vystymui 28
Regiono ekosistemos dalyvių vaidmuo vystant regiono identitetą 35
Regiono identiteto vystymo iššūkiai 38

KLAIPĖDOS REGIONO IDENTITETO ANALIZĖ IR VERTYBINIS PAGRINDAS

Bet koks aktyvus veiksmas reikalauja vertinimo. Tvirtas vertybinis pagrindas leidžia lengviau kolektyviškai vertinti iškylančias situacijas, naujas praktikas, planuoti. Vertybėmis grįstas požiūris į planavimą visų pirma skatina pačių vertybių įsisąmoninimą. Jis kelia sąmoningumą apie vertybes, kurias siekia realizuoti skirtingi žmonės, organizacijos, institucijos, verslai, ir leidžia ieškoti bendrystės. Toks vertybinis požiūris leidžia peržengti standartinį ekonominį požiūrį, kuris vertę redukuoja į ekonominius mainus. Kai ekonominis požiūris leidžia atsakyti į klausimą *ko reikia*, vertybinis kviečia pagalvoti apie tai, *kas yra svarbu.* Vertybės yra santykinės, nes atsiskleidžia tik santykyje tarp skirtingų veikėjų. Kažkas vertinama labiau, ar mažiau tik santykyje su kitu. Taigi, siekiant išsiaiškinti regiono vertybinį pagrindą, būtina pačių regione veikiančių suinteresuotųjų šalių paklausti – *kas yra svarbu regionui*. Žinant, kas yra svarbu regionui, ir jungiant tai su vietai būdingu identitetu kuriama ašis darniam vystymuisi.

Regiono vystymas prasideda nuo vietos tapatybės su savo unikalia istorija suvokimo. Toks pamatas leidžia aiškiai suprasti, kurie veiksmai yra kylantys iš vietos poreikių ir kuria naudą ilgalaikėje perspektyvoje, o kurie yra primetami iš išorės ir trumpalaikiai. Taip sudaromos sąlygos efektyvesniam ir į poveikį orientuotam regiono vystymo veiksmų planui. Darnus vystymasis ir tvarus augimas yra visuotinis prioritetas tiek tarptautiniu, tiek nacionaliniu, tiek organizaciniu lygmeniu. Klientai, vartotojai, gyventojai reikalauja atsakomybės ir veiksmų užtikrinančių ne tik ekonominę, bet ir visapusišką gerovę. Tai neišvengiamai lemia ir regioninės politikos planavimą ir įgyvendinimą. Tačiau tam, kad darnaus vystymosi integravimas netaptų vien deklaratyviu veiksmu, būtina įvertinti regionui aktualiausius siekius, kurie labiausiai siejasi su jo tapatybe. Toks darnus požiūris į regionų vystymąsi plačiai naudojamas Skandinavijos šalyse, ir vis dažniau atsiduria tarp Europos Sąjungos finansavimo priemonių, nes leidžia efektyviau panaudoti resursus, kokybiškiau planuoti ateitį, lengviau pritraukti investicijas, tikslingiau komunikuoti, kurti tvaresnes iniciatyvas, ir įveiklinti infrastruktūrą. Visa tai įmanoma tik tada, jei veiksmai grįsti tarpusavio supratimu ir bendradarbiavimu. Tokio tvaraus ir ilgalaikio augimo garantas yra regioninė lyderystė – visų savivaldybių kryptingas darbas nuolatiniam regiono vystymui įgyvendinti. Klaipėdos regiono situacija yra itin palanki prisiimti šią lyderystę nacionaliniu mastu ir tapti pavyzdžiu gerovės valstybės kūrime.

1. Svarbiausi Klaipėdos regiono identiteto formavimo elementai

Tapatybė yra aktyvus veiksmas ir turi būti suprasta ir praktikuojama, kaip kažkas įgyjamo, o ne suteikiamo. Klaipėdos regiono formacija iš kitų Lietuvos regionų išsiskiria savo savitumu, ir suteikia skirtingą tapatybę bei savivoką šio krašto gyventojams.

1.1. Istoriniai ir kultūriniai elementai

Svarbiausias Klaipėdos regiono identifikavimo elementas yra istorinis, tačiau nemaža dalimi prisideda ir etniniai, kultūriniai bei socialiniai ir kiti elementai. Vienas iš trukdžių kurti vieningą tapatybės pasakojimą ir tai, jog šiandieninis administracinis Klaipėdos regionas apjungia du

istorinius/kultūrinius regionus su prasilenkiančiomis geografinėmis ir vertybinėmis ribomis: Žemaitiją ir Klaipėdos kraštą. Mažoji Lietuva susiformavo iki XVI a. Ją sudarė etnoteritorinė etnokultūrinė grupė lietuvininkai arba Prūsijos lietuviai. Teritorijos atžvilgiu ji apėmė Karaliaučiaus kraštą, Klaipėdos kraštą ir Geldapės apylinkės. Krašte vykdyta germanizacija, taigi ji turėjo sąryšio su germaniškąja tapatybe bei protestantizmu. Tik XX a. atsiranda Klaipėdos krašto sąvoka, kuri šiek tiek prasilenkia su Mažąja Lietuva, nes šios didžioji dalis liko dabartinio Kaliningrado srityje, o jį užėmus sovietams, kraštas rusifikuotas. Šiandien Klaipėdos kraštas tapatinamas su Klaipėdos regionu. Nors Klaipėdos regioną sudaro germaniškoji/lietuvininkiškoji ir lietuviškoji dalis. Klaipėdos miestas ir rajonas, Neringos savivaldybė, Šilutės savivaldybė priskiriami pirmajam, o Skuodo, Palangos ir Kretingos savivaldybės yra lietuviškos/žemaitiškos. Dalinai dėl to ir atsiranda dvi skirtingos istorinės tapatybės regione. Poliarizuojamas paveldas, identitetas, etninė tapatybė, religiniai įsitikinimai[1].

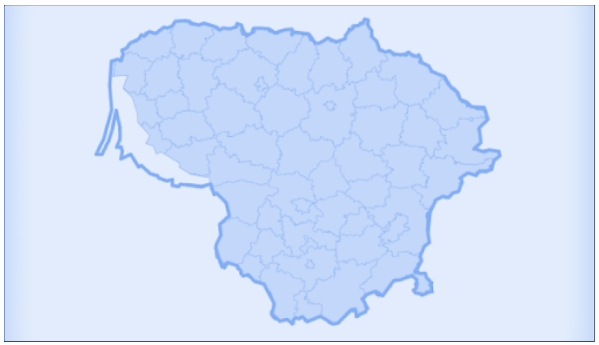
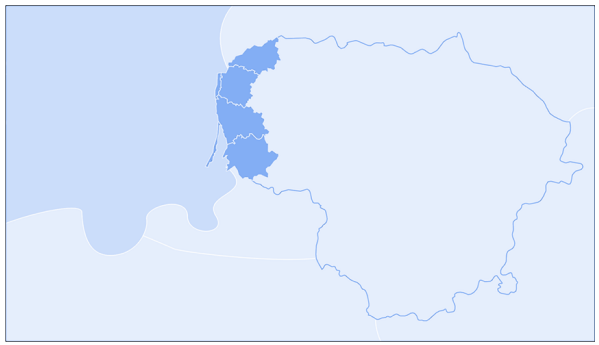

Paveikslas 1. Skirtingos etnografinės (kairėje) ir administracinės (dešinėje) Klaipėdos regiono tapatybės ribos.

Būtent dėl šio krašto specifiškumo, po Antrojo pasaulinio karo Klaipėdos krašte kūrėsi nauja visuomenė. Šis Lietuvos regionas paženklintas politinių, demografinių, socialinių virsmų, kurie po Antrojo pasaulinio karo suformavo visiškai kitokią visuomenę, nei buvo iki tol. Tai nurodo į šiandieninės regiono tapatybės fragmentacijos priežastis.

1.2. Regiono santykis su nacionaline ir vietos tapatybe

Nors nacionalinė Lietuvos įvaizdžio strategija yra dar tik kūrimo stadijoje, konfliktuojančios istorinės ir kultūrinės tapatybės regiono viduje leidžia numanyti, kad regiono naratyvas ne iki galo sutampa su nacionaliniu mastu kuriamu naratyvu. Visų pirma, Klaipėdos regione teritoriškai daugiausia yra istorinio Klaipėdos krašto/Mažosios Lietuvos dalies. Antra vertus, regiono centru yra laikoma Klaipėda, jungianti

[1] Monografija „Klaipėdos kraštas 1945–1960 m.: naujos visuomenės kūrimasis ir jo atspindžiai šeimų istorijose“

lietuviškąjį ir vokiškąjį identitetus. Vis dėlto, visa regiono istorija ir ypač pokarinės aplinkybės lėmė, kad į regioną buvo atkelta daug žmonių ne tik iš kitų Lietuvos, bet ir Tarybų Sąjunga vietų, o vokiškoji regiono tapatybės dalis buvo trinama. Tai suardė ne tik regiono tapatumą, bet ir atmintį apie jį, paliekant pasakojimą apie tapatybę kažkur tarp atminties ir užmaršties, naujo ir seno. Tačiau yra ir kita, teritoriškai kiek mažesnė, regiono dalis – lietuviškosios savivaldybės (Palanga, Skuodas, Kretinga), kurių istorinė raida visuomet buvo Lietuvos istorijos dalis ir jos neturi tokios priešpriešos tarp tautinių/etninių tapatybių. Lietuviškosios savivaldybės gali pabrėžti dar ir žemaitiškąją savo tapatybę (tai ypatingai daro Skuodas). Kai nėra vientiso regiono identiteto suvokimo, jį sudarančių savivaldybių savivoka irgi yra skirtinga, akcentuojant skirtingus elementus.

	PAGRINDINĖS ŽINUTĖS	KOMUNIKUOJAMAS IŠSKIRTINUMAS
KLAIPĖDA	#laisvė #gerovė #jūra #draugiški aplinkai #naujovės #konkurencingumas #ateitis	mėlynoji ekonomika
KLAIPĖDOS RAJONAS	#atvirumas #draugiški aplinkai #gerovė #verslumas #kūryba #tvarumas #gamta	tarp pramonės ir gamtos
KRETINGA	#gerovė #tvarumas #gamta #žmogus #kultūra #istorija	rajono patrauklumo didinimas ir tvaraus rajono vystymas, turizmas
NERINGA	#draugiški aplinkai #savitumas #legenda #pamarys ir #jūra #paveldas	ekologija, turizmas, sveikatingumas
PALANGA	#atvirumas #sveikatingumas #tarptautiškumas #saugumas #draugiški aplinkai	rekreacija, turizmas
SKUODAS	#žemaičiai #gerovė #verslumas	žemės ūkis, verslas, turizmas
ŠILUTĖ	#veržlumas #žmogus #tvarumas #draugiški aplinkai #globalumas	turizmas, ekologiškas žemės ūkis ir žuvininkystė

Paveikslas 2. Klaipėdos regiono savivaldybių komunikacijos žinutės apie tapatybę (parengta remiantis savivaldybių tinklapių informacija).

Pagrindiniai gamtiniu atžvilgiu Klaipėdos regioną vienijantys elementai yra jūra ir pamarys. Ypač per gamtinį unikalumą save išskiria Neringos savivaldybė. Palangos savivaldybės geografinė padėtis skatina didesnį dėmesį skirti rekreacinei sričiai. Klaipėdos miestas — nors savivaldybė savo ateities viziją susieja su mėlynąja ekonomika ir uostu, tačiau tapatybėje pati jūra ne visada užima centrinį vaidmenį. Klaipėdos rajono, Skuodo, Šilutės, Kretingos savivaldybės, esančios labiau žemyninės, su gamta save susieja per ekologiją, draugiškumą aplinkai.

1.3. Ekonominiai regiono tapatybės elementai

Prieštaringai interpretuojant regiono praeitį, bendrystės siekiama žvelgiant į jo ekonominę ateitį. Susitarti dėl ekonominių tikslų paprastai yra kur kas lengviau, nes jie nesikėsina į konkrečią tapatybę, yra universaliai naudojami, o dažnai ir tiesiogiai perimami iš tarptautinių praktikų. Tačiau ne atsispyrus nuo stipraus vietos vertybinio pagrindo, ekonominiai siekiai rizikuoja tapti abstrakčiais tikslais, tokiais kaip skatinti mažesnę regiono emigraciją, gerinti socialinę sritį, skatinti verslumą, naujų darbo vietų kūrimąsi ir t.t. Sunku kalbėti apie vieningą ekonominį regiono planą, kai didžiausias verslumo lygis nustatytas Klaipėdoje, o didesnis nei vidutinis Neringos ir Palangos savivaldybėse, žemiausias verslininkystės lygis – Skuode ir Šilutėje. Svarbu pažymėti ir tai, jog Skuodo, Kretingos ir Šilutės yra atokiau nuo aktyvių ekonominių veiklos zonų, pagrindinė ekonominė cirkuliacija vyksta didžiosiose (kurortinėse) regiono savivaldybėse: Neringos, Klaipėdos, Klaipėdos rajono ir Palangos.

1.4. Galimybės regiono identiteto vystymui

Kadangi Klaipėdos regiono tapatybę sudaro daug įvairių ir dažnai viena kitai prieštaraujančių dedamųjų, skirtingi naratyvai konstruojami, pabrėžiant tam tikrai visuomenės grupei aktualiausius elementus. Ekonominiam naratyvui tai išskirtinė strateginė padėtis (geografinė padėtis, jūrininkystė, rekreacija, turizmas, industrija, žemės ūkis, pažanga), kultūrinis naratyvas teigia multikultūriškumą (europietiškumą, atvirumą, drąsą, tarptautiškumą), akademinis naratyvas nagrinėja turtingą ir prieštaringą istoriją (kitokia kultūrinė savastis), kasdienis – buitinis naratyvas kalba apie kur kas žemiškesnes ir niūresnes temas (pasyvumas, susipriešinimas).

Tačiau tokį regiono išskirtinumą reikėtų matyti kaip unikalią galimybę išgryninti unikalią savo tapatybę. Kaip įvardijama Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano 2030 Koncepcijoje: Lietuva, gali kurti ne tik lokalią ar nacionalinę, bet ir regioninę kultūrinę tapatybę. Nauji naratyvai, grįsti regioniniu išskirtinumu, prisideda prie šalies gerovės, siūlo vietos žmonėms ir atvykstantiems autentišką kultūrinę patirtį ir stiprina identitetą bei tapatumo jausmą. Matomas augantis potencialas išnaudoti skirtingas vietines kultūras, kurti vietinius „ženklus" (identitetą). Vietos identitetas turi būti vystomas atsižvelgiant vietos kontekstą. Tai negali būti primestas iš išorės veiksmas, susiję sprendimai negali būti nulemti vienpusiško požiūrio į regioną. Vietos identitetas turi būti tvarus, nepaisant pasikeitimų regiono viduje ir integralus nesikoncentruojant tik į trumpalaikes naudas. Pavyzdžiui, vietos identitetas neturėtų būti grindžiamas tik ekonominiu pagrindu, kuris kartais neįtraukia sociokultūrinių erdvės vystymosi aspektų ir tokiu būdu būna mažiau pastovus ar netvarus. Vietos identitetas turėtų būti grindžiamas stipriais ryšiais tarp skirtingų sektorių, savivaldos ir vietinių bendruomenių, atsižvelgti į teritorijos socialinę, kultūrinę ir istorinę sanklodą[2].

[2] Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas, Koncepcija, 2019.

2. Vertybėmis grįstas požiūris į identiteto vystymą

Klaipėdos regiono identitetas yra neatskiriamas nuo regiono dalyvių vertybinės sąrangos, tad šie reiškiniai privalo būti analizuojami kartu. Negalima kalbėti apie identitetą, nekalbant apie vertybes, ir atvirkščiai. Taigi šioje situacijoje naudinga apibrėžti identiteto ir vertybių santykį, kurio pagrindu būtų tiksliau identifikuojami esminiai regiono elementai.

Vertybės yra regiono veikėjų sprendimų priėmimą lemianti struktūra. Tačiau pačios vertybės niekada neveikia vakuume. Jos yra apspręstos ir gali reikštis tik tam tikrame vietos kontekste, per tam tikrą vietos tapatybę. Identitetas, kaip įvairių per laiką susiformavusių elementų visuma, sudaro galimybes vertybėms realizuotis. Taigi tam, kad vertybes būtų galima sėkmingai taikyti, jos turi atliepti vietos identitetą. Atitinkamai, identitetas gali atskleisti savo potencialą tik per veikimą vertybiniu pagrindu.

Siekiant aktyviai kurti Klaipėdos regiono tapatybę ir sudaryti sąlygas tvariam jo augimui, surengtos visų regiono savivaldybių politikos formuotojų ir skirtingų sektorių kūrybinės dirbtuvės. Išgryninant pamatines regiono vertybes ir plėtros kryptis, skirtingos dalyvių komandos siekė susitarti dėl pamatinių elementų, apsprendžiančių regiono identitetą.

2.1. Politikos formuotojų ir skirtingų sektorių kūrybinės dirbtuvės: Regiono vertybių atskleidimas

Į pirmą kūrybinių dirbtuvių sesiją buvo pakviesti regioninės politikos formuotojai iš septynių Klaipėdos regiono savivaldybių: Klaipėdos miesto, Klaipėdos rajono, Kretingos rajono, Neringos, Palangos miesto, Skuodo rajono bei Šilutės rajono. Antrojoje sesijoje, remiantis keturių sraigtų modeliu, dalyvavo keturių regionui svarbių sektorių (pilietinė visuomenė, švietimas, verslas, vietos savivalda) atstovai.

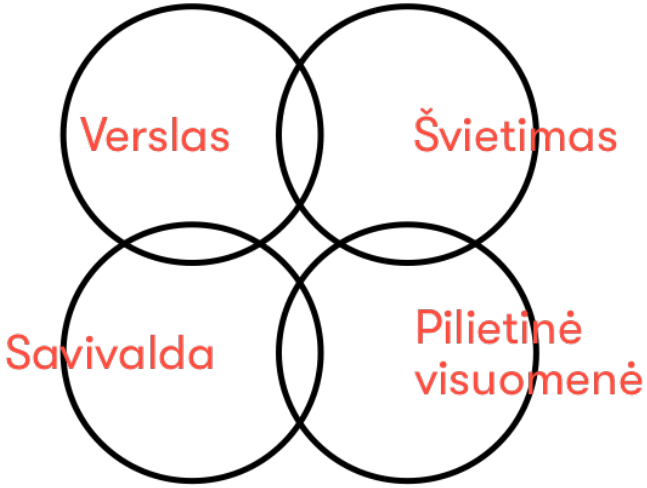

Paveikslas 3. Keturių sraigtų suinteresuotųjų šalių modelis.

Kūrybinės dirbtuvės buvo įgyvendintos naudojant pasaulio kavinės metodą. Pasaulio kavinė (angl. *World cafe)* – grupių darbo metodas, kurio dėka per trumpą laiką daug žmonių gali apsikeisti nuomonėmis, pagilinti savo idėjas, rasti bendraminčių ir prieiti prie bendrų įžvalgų. Ypač, kai grupė turi pakankamai žinių ir patirties svarstomuose klausimuose, tačiau nuomonių skirtumai yra ryškūs.

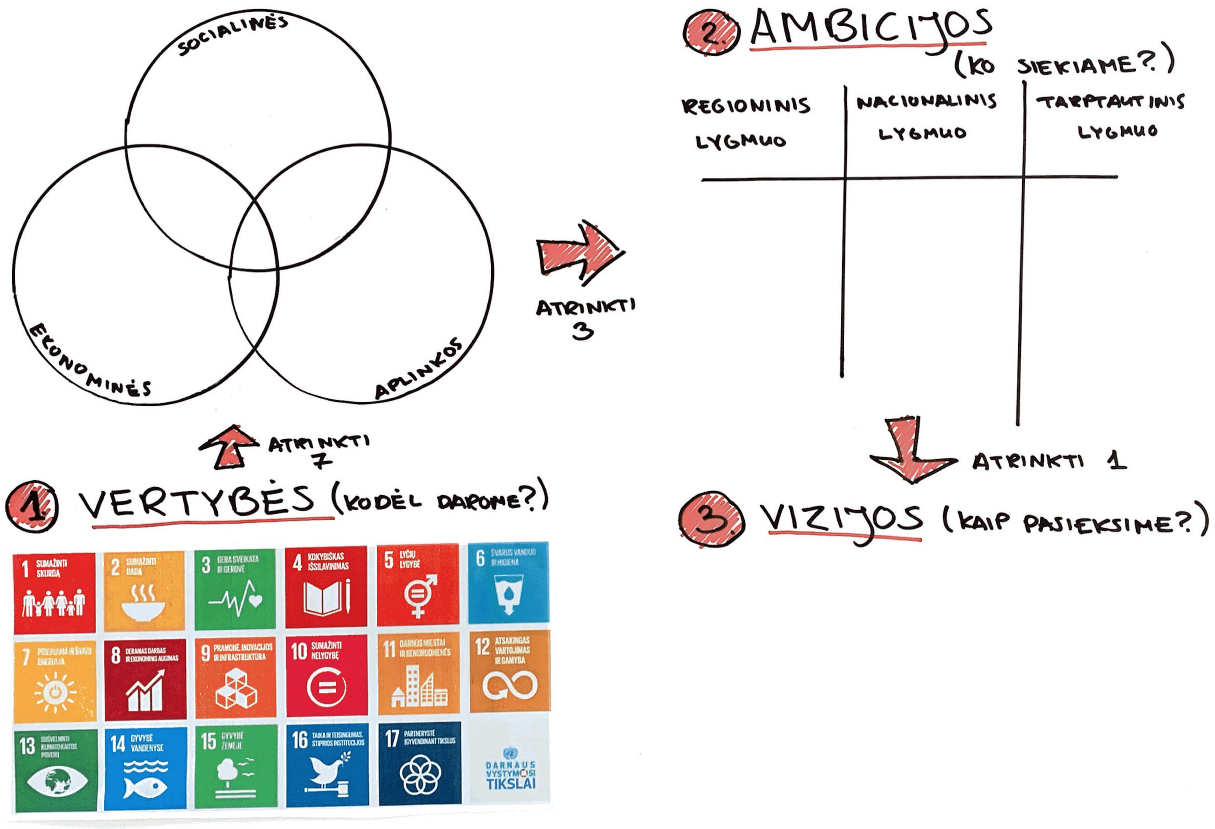

Paveikslas 4. Regiono vertybių atskleidimo kūrybinių dirbtuvių dizainas.

Tikslas	Įtraukti, sudaryti gyvą bendradarbiavimo tinklą, galintį spręsti konkrečius klausimus/situacijas, rasti visiems priimtinus sprendimus

Prielaidos	Žinios ir žinojimas jau egzistuoja kolektyve, yra pasiekiami, kolektyvinės įžvalgos vystosi per individualų indėlį, jungiant patirtis, žinias, idėjas, ieškant supratimo, sąsajų, bendrumo
Principai	Artima aplinka, nagrinėjami visiems rūpimi klausimai, užtikrinama susirinkusiųjų įvairovė, skatinamas asmeninis įsitraukimas, bendrai sukurtos žinios yra visiems matomos

Dirbtuvių dalyviai grupėse pildė pateiktas drobes, kurios leido struktūruoti procesą ir nustatė bendras taisykles. Dalyviai pildydami drobes turėjo susitarti dėl trijų pagrindinių regiono identiteto vystymo klausimų: vertybių, ambicijų ir vizijų.

2.2. Kūrybinių dirbtuvių rezultatai

2.2.1. Regiono vertybės - kodėl darome?

Regiono vertybės – tai pagrindas, kuriuo remiantis planuojama ateitis, bendros nuostatos, leidžiančios susikalbėti ir konstruktyviai priimti reikalingus sprendimus. Tad visų pirma buvo kviečiama atsakyti į pagrindinį klausimą: kodėl (ar kuo remiantis) turėtų būti daromi vienokie ar kitokie veiksmai. Siekiant per ribotą laiką gauti konkrečius ir palyginamus rezultatus, atskleidžiant regiono vertybes buvo remiamasi Darnaus vystymosi tikslų (DVT) vertybiniu modeliu[3]. Dalyviai turėjo susitarti dėl septynių, jų manymu svarbiausių, konkrečių DVT, kurie labiausiai atitinka jų vertybes:

[3] Vertybinis modelis grįstas Darnaus vystymosi tikslų kompasu: https://sdgcompass.org/wp-content/uploads/2015/12/019104_SDG_Compass_Guide_2015.pdf

Paveikslas 5. Darnaus vystymosi darbotvarkėje 2030 nustatytų 17 universalių, pasaulinių ir tarpusavyje susijusių darnaus vystymosi tikslų (DVT).

Atrinkus po septynis DVT, atstovaujančius svarbiausias vertybes, dalyviai turėjo jas sukategorizuoti į tris grupes: socialinės (orientuotos į visuomenės gerovę), ekonominės (orientuotos į ekonominį augimą), aplinkosauginės (orientuotos į balansą su aplinka). Buvo suteikta galimybė palikti persidengiančias vertybes, kurios dalyvių nuomone apima keletą sričių.

Bendras rezultatas rodo, jog dalyviai siekė subalansuoto vystymosi, apimant visas sritis, kiek daugiau dėmesio buvo skiriama ekonominei aplinkai (32 proc.), po jos sekė socialinė aplinka (29 proc.) ir aplinkosauga (24 proc.).

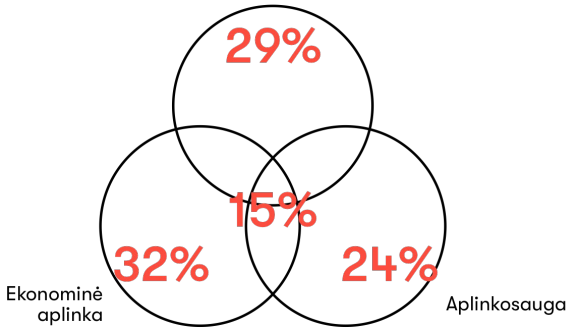

Paveikslas 6. Bendras vertybių pasiskirstymas pagal sritis.

Lyginant regiono politikos ir sektorių atstovų grupių rezultatus, matyti, jog politikai daugiau dėmesio teikė vertybėms susijusioms su ekonominiu vystymusi (37 proc.), o sektoriai – su socialine aplinka (32 proc.).

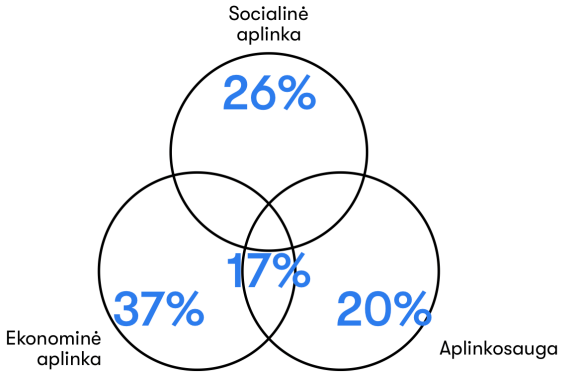

Politikos formuotojai

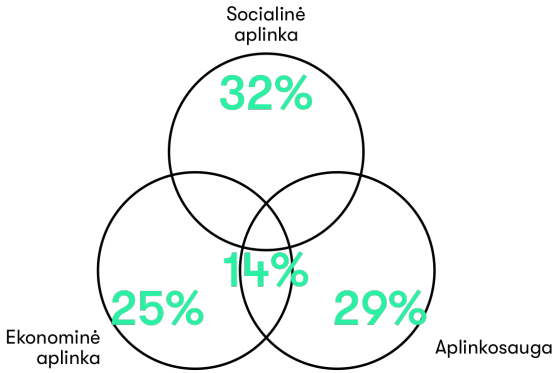

Sektorių atstovai

Paveikslas 7. Regiono politikos formuotojų ir sektorių atstovų vertybių pasiskirstymas pagal sritis.

Lengviausiai dirbtuvių dalyviams pavyko susitarti dėl Geros sveikatos ir gerovės (DVT3) bei Kokybiško išsilavinimo (DVT4) svarbos. Toliau seka Atsakingas vartojimas ir gamyba (DVT12) bei Deramas darbas ir ekonominis augimas (DVT8). Po to sekė Pramonė, inovacijos ir infrastruktūra (DVT9) ir Gyvybė vandenyse (DVT14).

Paveikslas 8. Septynios pagrindinės regiono politikos formuotojų ir sektorių atstovų išskirtos vertybės (proc. nuo visų pasirinkimų).

Lyginant politikos formuotojų ir sektorių atstovų darbo rezultatus atrenkant pagrindines vertybes, aiškiai dominuoja kokybiško išsilavinimo aktualumas bei deramas darbas ir ekonominis augimas. Itin skiriasi požiūris į atsakingą vartojimą ir gamybą – sektorių atstovams jis pasirodė gerokai svarbesnis.

Paveikslas 9. Septynios pagrindinės regiono politikos formuotojų išskirtos vertybės (proc. nuo visų pasirinkimų).

Paveikslas 10. Septynios pagrindinės sektorių atstovų išskirtos vertybės (proc. nuo visų pasirinkimų).

2.2.2. Regiono ambicijos - ką darome?

Kitas žingsnis, konkretinant svarbiausias atrinktas vertybes, buvo vertybėmis grįstų regiono ambicijų formavimas. Ambicijos – tai motyvuoti ir ryžtingi siekiai, aiškios gairės, nustatančios kaip regionas save mato skirtinguose lygmenyse. Dirbtuvių dalyviai turėjo susitarti dėl trijų pirmame etape atrinktų vertybių ir, remiantis jomis, suformuoti regionines, nacionalines ir tarptautines regiono ambicijas.

Pagrindinės trys vertybės išskirtos regiono ambicijoms įgyvendinti yra šios: Kokybiškas išsilavinimas (DVT4), Gera sveikata ir visuomenės gerovė (DVT3) ir Pramonė, inovacijos ir infrastruktūra (DVT12).

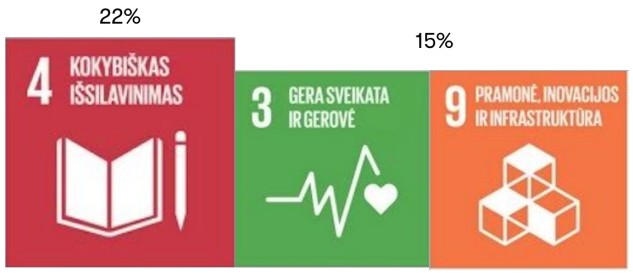

Paveikslas 11. Trys pagrindinės regiono politikos formuotojų ir sektorių atstovų išskirtos vertybės regiono ambicijoms įgyvendinti (proc. nuo visų pasirinkimų).

Politikos formuotojai ir sektorių atstovai vieningai pagrindines ambicijas telkė ties kokybiško švietimo įgyvendinimu, tačiau dėl kitų vertybių nuomonės išsiskyrė.

Politikos formuotojai ambicijų siekimui išskyrė tokias tris pagrindines vertybes:

Išsaugoti jaunimą regione.	Būti tarp inovatyviausių regionų Europoje.	Būti pirmaujančių regionu vystant darnią vandens ekosistemą Baltijos jūros regione.
Aukštesnis mokytojų atlyginimas šalies mastu.	Turėti stiprią bendrą regiono infrastruktūrą.	Vystyti ekologinį švietimą ir vandens turizmą tarptautiniu lygmeniu.
Stiprus profesinis mokymas šalies mastu.	Jungti mokslą, verslą ir bendruomenę regione.	
Klaipėdos Universitetas tarp šimto geriausių universitetų.		

Paveikslas 12. Trys pagrindinės regiono politikos formuotojų išskirtos vertybės ir ambicijos joms įgyvendinti.

Sektorių atstovai ambicijų siekimui išskyrė tokias tris pagrindines vertybes:

Moderni, inovatyvi, ambicinga, sistemiška regiono mokslo bendruomenė.	Skirtingų sektorių bendradarbiavimas darniai regiono plėtrai.	Sprendimų priėmimas atsižvelgiant į visuomenės sveikatą ir gerovę
Būti tarptautiniu pavyzdžiu siekiant mokyklų, kolegijų ir universiteto integracijos.	Regiono atstovavimas tarptautiniuose tinkluose	Regionas kaip sveikatinimo turizmo ir rekreacijos lyderis
Darnių vystymosi tikslų integracija į švietimo sistemą.	Gyventi lokaliai, veikti globaliai	
Klaipėdos Universitetas tarp šimto geriausių universitetų.		

Paveikslas 13. Trys pagrindinės regiono sektorių atstovų išskirtos vertybės ir ambicijos joms įgyvendinti.

Žinant, jog kiekvieno stalo diskusiją vedė tam tikro sektoriaus atstovas, nepastebimas tiesiogiai su sektoriumi siejamų vertybių propagavimas. Vertinant vertybių pasiskirstymą pagal skirtingus sektorius, galima teigti, jog suveikė skirtingų požiūrių įtraukimas ir buvo išgrynintos universalios ir partneryste grįstos vertybės. Verslo vedamoje diskusijoje išryškėjo Atsakingas vartojimas ir gamyba, švietimo – Gyvybė vandenyse, pilietinės visuomenės ir savivaldos – Partnerystė įgyvendinant tikslus.

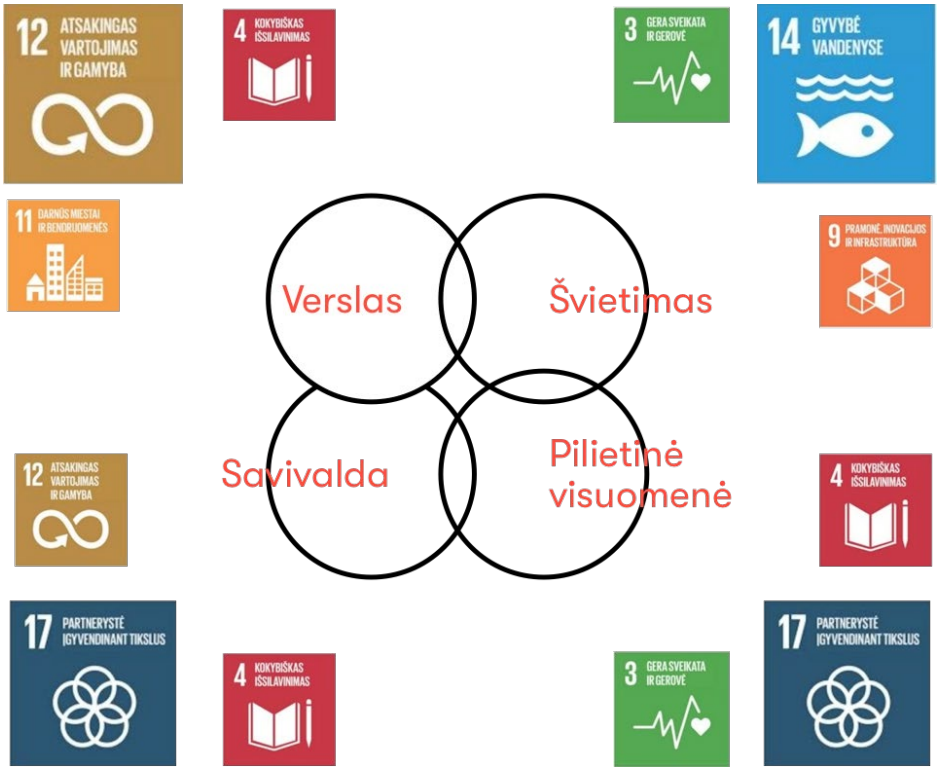

Paveikslas 14. Vertybių ir ambicijų joms įgyvendinti pasiskirstymas pagal sektorius.

2.2.3. Regiono vizijos - kaip darome?

Susiaurinus vertybes iki konkrečių ambicijų, kitas žingsnis buvo susitarti dėl viena svarbiausia vertybe paremtų vizijų – konkrečių žingsnių ambicijų įgyvendinimui. Vizija šiuo atveju suprantama kaip konkretus veiksmų planas su pamatuojamais rezultatais ir išdėstymu laike.

Paveikslas 15. Pagrindinės regiono politikos formuotojų ir sektorių atstovų išskirtos vertybės regiono vizijoms įgyvendinti.

Kalbant apie konkrečius žingsnius ir vizijas regionui, politikos formuotojų ir sektorių nuomonės išsiskyrė. Politikams lengviausia buvo susitarti dėl konkrečių žingsnių įgyvendinimo mėlynosios ekonomikos ir gyvybės vandenyse temoje. Tuo tarpu sektoriai itin pabrėžė bendradarbiavimo svarbą ir kūrė konkrečius žingsniu jo stiprinimui. Kiti svarbūs tikslai, dėl kurių pavyko susitarti, yra Atsakingas vartojimas ir gamyba, Gera sveikata ir visuomenės gerovė, Deramas darbas ir ekonominis augimas, Pramonė, inovacijos ir infrastruktūra.

Inventorizuoti esamą ekologinę Baltijos jūros situaciją	Sukurti mišraus bendradarbiavimo bendruomenių tinklą

Sukurti bendrą strategiją ir priemonių planą iki 2050 m. Baltijos jūros situacijos gerinimui	Kurti, ugdyti ir stiprinti skirtingų sektorių bendruomenių lyderių kompetencijas
Vykdyti nuolatinį Baltijos jūros monitoringą ir fiksuoti pokyčius	Formuoti ir įgyvendinti bendrus konkrečius skirtingų sektorių tikslus
Sukurti bendrą pakrančių susisiekimo infrastruktūrą (dviračių takų tinklą ir kt.)	Perimti geąsias bendradarbiavimo patirtis nacionaliniu ir tarptautiniu mastu
Kartu su kitomis šalimis įgyvendinti Baltijos jūros švarinimo programą iki 2030 m.	Parengti ir įgyvendinti bendrą regiono komunikacijos strategiją
Kurti bendras turizmo plėtros rinkodaros programas	Kartu sumažinti didėjantį centralizacijos poveikį regionui
	Stiprinti regiono pozicijas Baltijos jūros regiono bendradarbiavimo tinkluose

Paveikslas 16. Regiono politikos formuotojų (kairėje) ir sektorių atstovų (dešinėje) išskirtos vertybėmis grįstos vizijos.

Skirtingų sektorių atstovai siekė aktyviai kurti Klaipėdos regiono tapatybę ir sudaryti sąlygas tvariam jo augimui. Per įsitraukimą į procesą pavyko pasiekti aukštą bendradarbiavimo lygį, identifikuoti pagrindines bendras vertybes, ambicijas ir vizijas, sukurti tarpusavio bendradarbiavimo pagrindą.

3. Siūlymai regiono identiteto vystymui

Dirbtuvių metu, aktyviai įtraukiant suinteresuotąsias šalis, buvo suformuotas vertybinis pagrindas, atliepiantis išorinius veiksnius, nacionalinius prioritetus ir vietos situaciją. Šis vertybinis pagrindas naudojamas rengiant tolimesnį regiono vystymo veiksmų planą.

Klaipėdos regionas išskirtinis nacionaliniu mastu ne tik pajūrio zona, tačiau ir specifine istorine perspektyva. Ši teritorija yra pažymėta ryškiu pokyčio ženklu. Ji priklausė skirtingoms valstybėms, persismelkė įvairiomis kultūromis, ir todėl suformavo savitą charakterį. Dėl šios situacijos į regioną reikia žvelgti ir jį interpretuoti kitaip nei likusią Lietuvos teritoriją. Klaipėdos regiono apibrėžiantis žodis galėtų būti *tarp*:

tarp sausumos ir jūros, tarp skirtingų vandenų, tarp kurorto ir miesto, tarp ramybės ir šurmulio, tarp gamtos ir infrastruktūros, tarp Helsinkio ir Kaliningrado, tarp kūrybiškumo ir pasyvumo. Visa tai ir dar daugiau sudaro daugiasluoksnį regiono vaizdą. Vaizdą, paženklintą tapatybės fragmentacija, tradicijos nevienalytiškumu, istorijos įvairialypiškumu. Dėl šios priežasties formuojant tiek ilgalaikes strategijas, tiek atliekant taktinius veiksmus reikia nepažeisti bei atliepti iš vietos kylančios identiteto ašies – išlaisvinti. Vystant regiono identitetą būtina suprasti, jog jis bus vertinami per skirtingas, ir dažnai prieštaringas, vertybines logikas. Tad svarbu ne užimti vienos pozicijos, o veikti *tarp* šių vertinimo logikų, atvirai pripažįstant vienos ir kitos egzistavimo galimybę, panaudojant teigiamus jų aspektus, ir taip atskleidžiant regiono, jo istorijos ir žmonių patirčių kompleksiškumą.

3.1. Pagrindinės Klaipėdos regiono identiteto vystymo kryptys

Nagrinėjant Klaipėdos regiono esamą identiteto situaciją ir pagrindinių regiono suinteresuotųjų šalių vertybinį pagrindą išryškėjo dominuojančios ekonominės ir socialinės kryptys. Šie naratyvai, diktuojami regiono geografinės, gamtinės, istorinės padėties, šiandien yra aktualiausi.

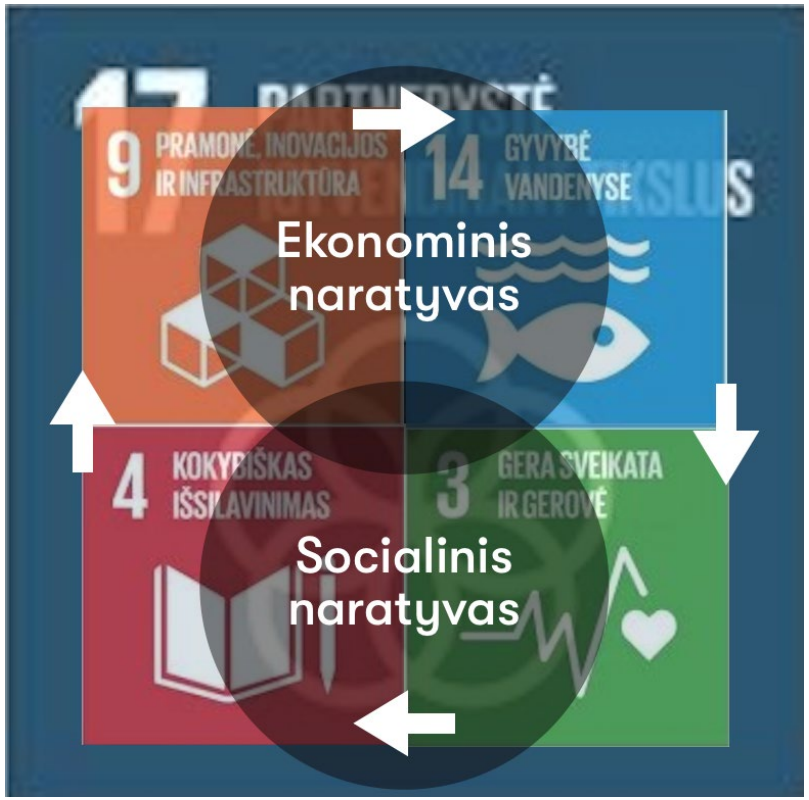

Paveikslas 17. Pagrindinės Klaipėdos regiono identiteto vystymo kryptys ir jų sąveika.

Kaip svarbiausius socialinio naratyvo elementus galima išskirti išsilavinimo ir visuomenės gerovės aspektus. Visų lygių švietimas, formali ir neformali edukacija, mokymasis visą gyvenimą, sąmoningumo kėlimas, visų regiono suinteresuotųjų šalių buvo išskiriamas kaip pagrindas regiono vystymui. Tai svarbus tapatybės elementas, įgalinantis kitų sričių vystymąsi, padedantis įveikti skirtumus ir atrasti bendrą kalbą. Visuomenės sveikata ir gerovė suprantama kaip bazinė kokybiško gyvenimo regione sąlyga. Ji persipina su regionui būdingomis ekonominėmis veiklomis (rekreacija, sveikatinimo turizmas), bei ekologiniu naratyvu (taršos mažinimas, sveika gyvensena). Svarbiausios ekonominio naratyvo dalys yra pramonė, inovacijos ir infrastruktūra bei gyvybė vandenyse. Svarbu paminėti, kad gyvybės vandenyse siekį regiono atstovai naudojo mėlynosios ekonomikos kontekste. Regiono tapatybė taip pat neatsiejama nuo turizmo, kuris veikia tiek socialinę, tiek ekonominę sferas. Siekiant visų tikslų akcentuojama partnerystė, kaip vystymosi pagrindas.

Visi šie identiteto elementai sąveikauja tarpusavyje ir kuria vientisą pasakojimą apie tai, kas yra svarbu regionui. Kokybiškas išsilavinimas kuria “minkštąsias” ir “kietąsias” kompetencijas, leidžiančias inovatyviai vystyti regiono pramonę ir viešąją infrastruktūrą. Kartu tai įgalina regioną vystyti atsakingai ir subalansuotai, pasitelkiant mėlynosios ekonomikos principus, kuriant pridėtinę vertę ne tik ekonomikai, atvykstantiems turistams, bet ir pačiai vietai ir kitoms sritims, prisidedant prie visapusiškos visuomenės gerovės. Tai leidžia sukurti kokybišką gyvenamąją aplinką, kuri pritraukia ir išlaiko ateities specialistus, siekiančius kokybiško išsilavinimo. Visa tai įmanoma tik kokybiškai bendradarbiaujant tarp skirtingų regiono sektorių ir suinteresuotųjų šalių.

Regiono tapatybės ir vertybių analizė atskleidžia esmines regiono identiteto vystymo kryptis:

I. **Ugdantis regionas.** Paversti Klaipėdos regiono švietimo sistemą tvariu pagrindu, įgalinančių klestinčią ir konkurencingą aplinką bei ugdyti sąmoningą, atvirą ir kuriantį žmogų. Užtikrinti efektyvią visų pakopų švietimo, profesinio rengimo ir perkvalifikavimo, mokslo ir inovacijų sistemą, grįstą glaudžiu mokslo ir verslo bendradarbiavimu, darbo jėgos mobilumu, pritraukimu ir išlaikymu.
II. **Gerovės regionas.** Generuoti visokeriopą naudą visuomenės gerovei, didinti gyvenimo kokybę regione, naudoti ją kaip stiprybę pritraukiant investicijas, vietos ir užsienio turistus, žmogiškuosius išteklius, pozicionuojantis nacionaliniame ir tarptautiniame kontekste.
III. **3. Aukštos pridėtinės vertės regionas.** Tapti tarptautinio masto konkurencinga ekonomika, skatinant nišines, aukštesnių ir aukščiausių technologijų pramonės šakas ir daug žinių reikalaujančias paslaugas teikiančias ir inovatyvias veiklas.
IV. **Mėlynosios ekonomikos regionas.** Transformuoti tradicinę jūrinę ekonomiką į inovacijomis, moksliniais tyrimais ir žiniomis pagrįstą mėlynąją ekonomiką, racionaliai ir subalansuotai naudojant esamus išteklius, kuriant pridėtines vertes visuomenei ir aplinkai.
V. **Atviras regionas.** Skatinti bendradarbiavimą didinant ekonominės, socialinės, kultūrinės ir kitų sričių integracijos laipsnį nacionaliniu ir tarptautiniu lygmeniu.

3.2. Veiksmai regiono identiteto vystymui

Pagrindinės regiono identiteto vystymo kryptys diktuoja turinį, tačiau būtina apibrėžti konkrečius veiksmus įgyvendinimui, kurie leistų aktualizuoti atsirandantį potencialą. Šie veiksmai išpildo identiteto vystymosi kryptis ir atliepia esamą regiono situaciją. Kiekvienas veiksmas identifikuojamas per poveikį (ilgalaikis, tarptautinis aktyvus / trumpalaikis, vietinis, pasyvus) ir veikimo lauką (rizikų valdymas, atsparumo kūrimas, darnus vystymasis).

I. Bendrų regiono ženklų (simbolių) vystymas

Atskiros dalys gali veikti efektyviai tik jungiamos bendros ašies. Tačiau tam, kad būtų tikima tokia vienijančia kryptimi, ji turi būti autentiška – atliepti vietos kontekstą. Bendras regiono vizualinis ir komunikacinis identitetas leistų visoms suinteresuotoms šalims žengti kitą kokybinį

žingsnį. Tokiu būdu kuriamas pasitikėjimas vietos prekiniu ženklu, formuojamas pagrindas stiprioms bendruomenėms. Identifikuojant regioną žyminčius ženklus, būtina regionui svarbių infrastruktūrinių, simbolinių, kultūrinių objektų inventorizacija ir analizė. Klaipėdos regionui, turinčiam itin fragmentuotą istorinę, kultūrinę, ekonominę ir net gamtinę tapatybę, labai svarbu turėti vienijančius ženklus, kurie formuotų bendrystę.

Rizikų valdymas:

- Rengti ir tinkamais kanalais platinti su regiono identiteto vystymo kryptimis susijusią informaciją. Kadangi regiono identiteto paieškos yra tik pradiniame etape, labai svarbu tęsti šį darbą, aiškiai komunikuojant turimus rezultatus ir renkant grįžtamąjį ryšį.
- Organizuoti regiono forumą, kuriame paraleliai būtų sprendžiami regiono identiteto turinio klausimai, įtraukiamos suinteresuotosios šalys ir išgryninami jų vaidmenys identiteto vystyme.

Atsparumo kūrimas:

- Inicijuoti nuolatinį regiono suinteresuotųjų šalių bendradarbiavimą sprendžiant viso regiono tapatybės klausimus ir koordinuojant veiksmus jų įgyvendinime.
- Permąstyti regionui svarbius pavadinimus, komunikuojant regiono integralumą ir bendrumą vietos, nacionaliniu ir tarptautiniu mastu ("Asociacija Klaipėdos Regionas", "Palangos oro uostas", "Klaipėdos regionas"). Kalbant apie bendrumą vienas pirmųjų probleminių klausimų iškyla kalbant apie pavadinimus. Pavadinimai yra tiesioginiai vartai į vietoje vyraujančią kultūrą – jie tarsi simbolinė vertybių, ambicijų ir vizijų reprezentacija. Jie turi indikuoti regiono integralumą ir bendrumą tiek lokaliu, tiek nacionaliniu mastu.
- Įtraukti lokalius turistinius objektus į regioninius turizmo maršrutus ir pozicionuoti juos tarptautiniame kontekste. Bendras turistinių objektų pozicionavimas ir vientisas naratyvas leistų lengviau komunikuoti regiono tapatybę ir išskirtinumą į išorę – vietiniam ir atvykstamajam turizmui bei investuotojams.

Tvarus augimas:

- Sukurti bendrą regiono vizualinį identitetą. Vizualinis identitetas įprasmina regiono charakterį bei tikslus, vizualiai atspindi krašto identitetą, jį sustiprina bei padeda komunikuoti kitiems. Nuosekli vizualinė kalba būtina išlaikant regiono atpažįstamumą bei vientisumą.
- Fasilituoti regiono prekės ženklo vystymą ir vystyti regiono vertės pasiūlymą. Regiono tapatumas gali būti naudojamas kaip atspirties taškas tam, kad būtų galima jį išskirti iš kitų. Regioninio prekės ženklo kūrimo procese visas regionas tampa vienu produktu, siūlydamas regioninių produktų ir paslaugų rinkinį.
- Inventorizuoti ir analizuoti regioną žyminčius ženklus (infrastruktūra, simboliai, kultūriniai objektai). Tokių ženklų žemėlapis leidžia ne tik surinkti informaciją, bet ir ją analizuoti, interpretuoti, bei identifikuoti ryšius ir naudojimo būdus. Pats tokios inventorizacijos

procesas atkreipia dėmesį į regionui svarbių ženklų egzistavimą ir svarbą. Rezultatai nurodo problemas, kurias reikia išspręsti, arba stipriąsias puses, kuriomis reikia remtis. Proceso viešinimas gali būti panaudotas tam, kad šie klausimai būtų įtraukiami į politinę darbotvarkę, tolimesnį planavimą ir suinteresuotųjų šalių įtraukimą.

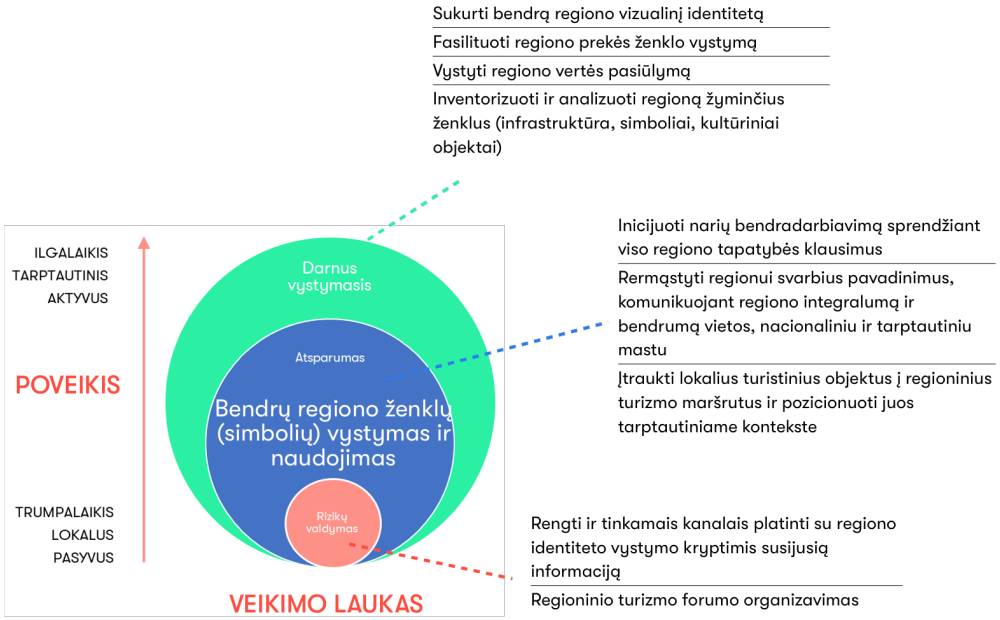

Paveikslas 18. Veiksmų planas bendrų regiono ženklų (simbolių) vystymui ir naudojimui.

II. Regioninės platformos sukūrimas

Regiono tapatybė didele dalimi yra palaikoma regiono mastu veikiančių formalių ir neformalių institucijų. Institucinę regiono sistemą sudaro oficialios organizacijos ir nusistovėjusios praktikos: seniūnijos, asociacijos, tinklai, mokyklos, nevyriausybinės organizacijos, savivalda, ir neformalios institucijos, tokios kaip bendruomenės ar tradicijos, kurios reprezentuoja regiono pavadinimą ir kitus teritorinius simbolius. Formalios ir neformalios institucijos palaiko regiono įvaizdį ir gyventojų tapatumą, įtraukia aktyvias organizacijas ir socialines grupes, ugdo socialinį kapitalą ir pasitikėjimą, kuria kokybišką aplinką ir vietos kultūrą.

Rizikų valdymas:

- Pristatyti regiono vystymo kryptis ir veiklas nacionalinėse institucijose. Itin svarbu kurti ne tik nuoseklų vidinį pokalbį apie regioną ir jo vystymo kryptis, bet ir komunikuoti tai į išorę, pozicionuojantis kaip regioninio vystymo lyderiu šalyje, ir būnant pokyčių priešakyje.

Atsparumo kūrimas:

- Inicijuoti savivaldybių įsitraukimą pagal išskirtas regiono vystymosi kryptis: ugdantis regionas, gerovės regionas, aukštos pridėtinės vertės regionas, mėlynosios ekonomikos regionas, atviras regionas. Įvardijus pagrindines kryptis, negalima jų tiesiog "nuleisti iš viršaus" įgyvendinimui. Būtinas nuoseklus procesas, įtraukiantis regiono savivaldybes ir padedantis atrasti savo poziciją ir specializaciją šiame vystyme.
- Aktyviai informuoti suinteresuotąsias šalis apie identiteto vystymo kryptis, organizuoti darbines diskusijas, dirbtuves.
- Kelti narių kompetencijas regioniškumo klausimais. Regiono vystymas reikalauja ne vien sąmoningumo apie jo svarbą, bet ir specifinių kompetencijų, tarpsektorinio matymo ir lyderystės.

Tvarus augimas:

- Inicijuoti ir vystyti regiono bendradarbiavimo platformą, skiriant tam išteklius ir priskiriant atsakingą organizaciją. Siekiant vystyti regiono identitetą instituciniu lygmeniu, būtina platforma, kuri galėtų jungti skirtingas regioniniu lygmeniu veikiančias ar jį reprezentuojančias institucijas. Tam reikia stiprinti visų lygmenų bendradarbiavimą, skatinti decentralizaciją ir kurti regioninę ekosistemą. Platforma turėtų jungti skirtingus sektorius (visuomenė, mokslas, verslai, NVO, viešojo sektoriaus institucijos ir kt.) į regioninę ekosistemą, kaip esminį tolimesnės veiklos pagrindą.
- Įsitraukti į tikslinius tarptautinius tinklus, vienijančius Baltijos ir platesnio regiono atstovus, ir dalyvauti darbo grupėse ir jungtiniuose projektuose

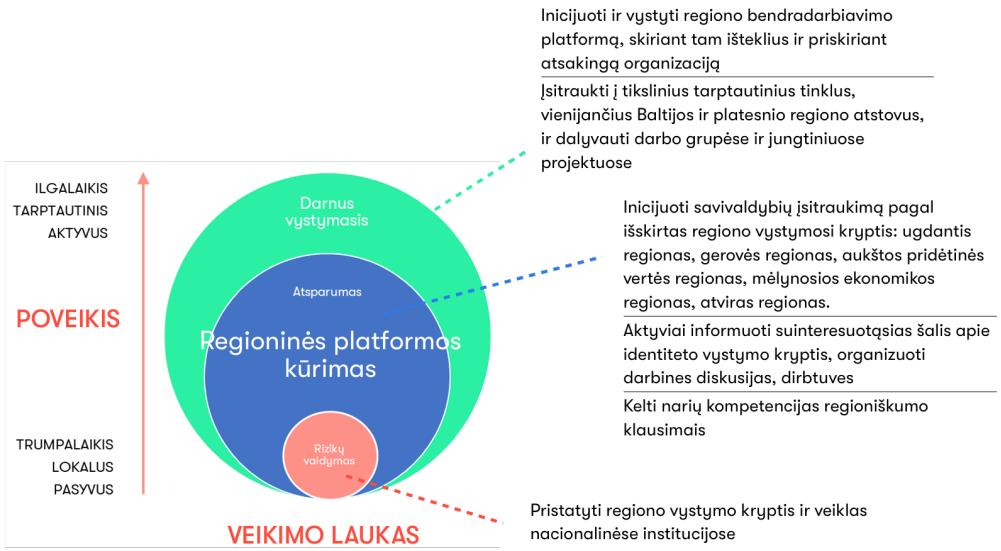

Paveikslas 19. Veiksmų planas regioninės platformos sukūrimui.

III. Regiono specializacijos įgyvendinimas lokalizuojant darnaus vystymosi tikslus

Siekiant pritraukti ateities investicijas ir vystytis, būtina atliepti pasaulines tendencijas, ir įsisąmoninti, ką iš tikrųjų reiškia būti regionu. Tokioje situacijoje regionui būtina lokalizuoti tarptautines praktikas, ir tapti svarbiu partneriu jų įgyvendinime. Regionų veikimas yra paremta tinklaveikos principu, kuriame vertė yra apibrėžiama ne priklausymo, o dalyvavimo pagrindu.

Rizikų valdymas:

- Nišinių tarptautinių renginių, susijusių su prioritetinių sričių vystymu organizavimas. Siekiant susieti regiono identitetą ir specializacijos procesą, būtina imtis lyderystės plėtojant ir vystant jas siejančias temas – įvardintas regiono vystymo kryptis.

Atsparumo kūrimas:

- Regiono vystymo kryptis įgyvendinančių (tarptautinių) projektų inicijavimas ir įgyvendinimas.
- Regiono specializacijos įgyvendinimo veiksmų plano parengimas, remiantis išskirtomis regiono vystymo kryptimis.

- Įsitraukimas į tikslines nacionalines darbo grupes, sprendžiančias regiono specializacijos klausimus.

Tvarus augimas:

- Aktualių Darnaus vystymosi tikslų lokalizavimas įgyvendinant regiono specializaciją. Darnaus vystymosi tikslai yra pritaikyti plačiam problemų spektrui ir yra vienas svarbiausių elementų formuojant bet kurią strategiją. Tai modernios ir atsakingos valstybės bei jos visuomenės raidos kelias, kuris remiasi trimis lygiavertėmis politikos sritimis – aplinkos apsauga, ekonominiu vystymusi ir socialine gerove. Klaipėdos regiono kontekste analizės ir darbo su suinteresuotomis šalimis metu išryškėjus vietos vertybėmis paremti tikslai (*Paveikslas XX*), kurie ir turėtų tapti integraliu regiono specializacijos pagrindu.

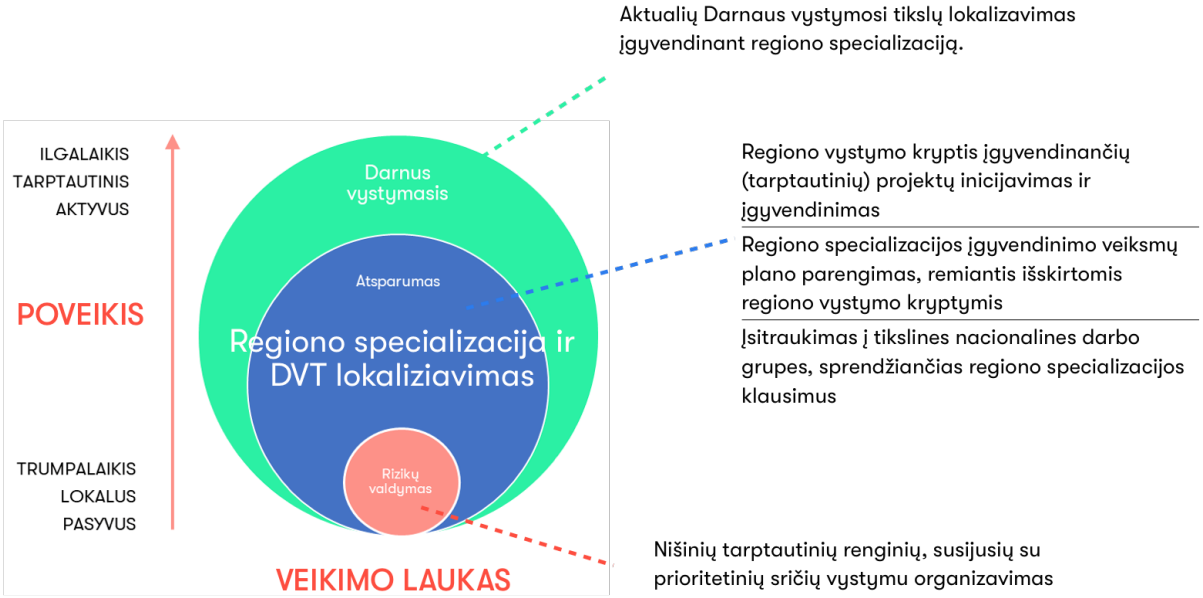

Paveikslas 20. Veiksmų planas bendrų regiono ženklų (simbolių) vystymui ir naudojimui.

3.3. Regiono ekosistemos dalyvių vaidmuo vystant regiono identitetą

Regionas dažnai suprantamas kaip teritorinis vienetas, ir apibrėžiamas kaip turintis aiškias ribas, pagal jį lemiančius aspektus: gamta, geografija, kultūra, istorija, ekologija, socio-ekonomika. Regionas yra savaime suprantama, ribota duotybė, kuriai palaikyti nereikia

pastangų. Toks supratimas lemia nenorą keisti(s), pasyvų įsitraukimą, pozityvaus pokyčio nematymą, neįsisąmonintą potencialą, stagnaciją. Būti regionišku reiškia suprasti individualią atsakomybę, aktyviai dalyvauti pagal pareigas, pripažinti regiono būtinybę vystymuisi ir prisidėti prie bendruomenės gyvavimo. Ši perspektyva skatina suinteresuotąsias šalis įsipareigoti atlikti tam tikras funkcijas, kad jos galėtų vadintis regioniškomis. Duotybė tampa veiksmu, kuris reikalauja nuolatinių pastangų. Tai savaime kuria bendruomeniškumą ir aktyvų dalyvavimą. Regionas pradedamas suprasti kaip pastoviai kintantis fenomenas, o ne ribotas objektas. Kartu vystant regiono identitetą būtina pereiti nuo rizikų ar suinteresuotųjų šalių valdymo lygmens prie įtraukimo lygmens.

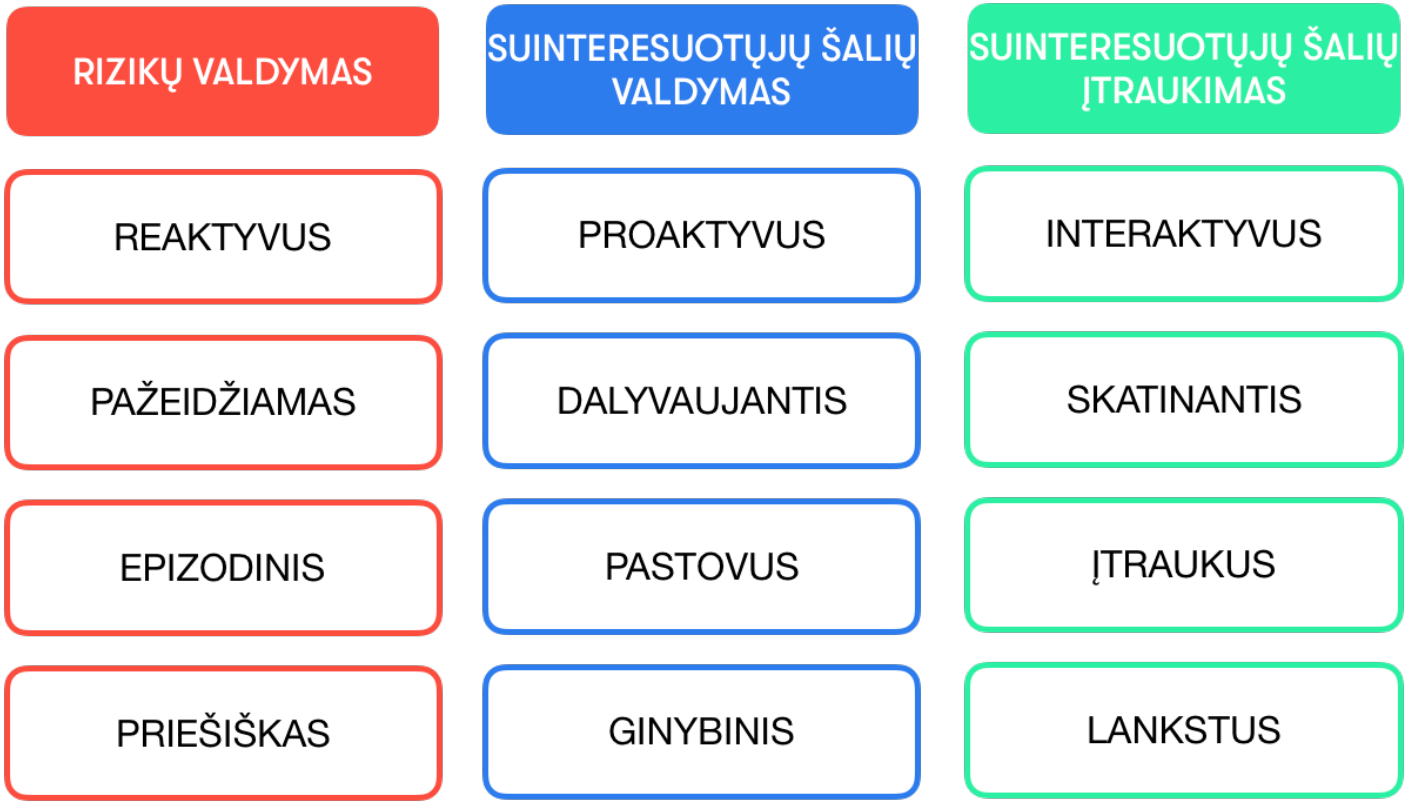

Paveikslas 21. Trys suinteresuotųjų šalių įtraukimo lygiai.

Puoselėjant ir vystant regiono identitetą svarbu ne atskirų funkcijų įgyvendinimas, o bendras sutarimas ir pritarimas dėl jo krypčių. Kaip rodo regiono savivaldybių oficialiuose tinklapiuose pateikiamų komunikacinių žinučių analizė, jos visos yra unikalios, turinčios savo vertybinę orientaciją ir dominuojantį naratyvą:

- Klaipėdos miestas orientuojasi į atvirumą, ateitį ir grindžia ją mėlynosios ekonomikos principais.
- Klaipėdos rajonas derina skirtingas gamtos ir industrijos bei Žemaitijos ir Klaipėdos krašto priešpriešas.
- Kretingos rajonas demonstruoja potencialą augti turizmo, verslo ir socialinėse srityse, siekia prisitaikyti prie besikeičiančių regiono ir šalies aplinkybių, konkuruoti pritraukiant investuotojus, kvalifikuotą darbo jėgą, verslus.
- Neringa akcentuoja ekologiją, gamtos stichijas, istorinį ir geografinį išskirtinumą, baltiškumą ir germaniškumą, pamarį ir jūrą bei turizmą kaip jų įveiklinimo būdą.
- Palangos miestas pozicionuojasi kaip modernus, atsinaujinantis, lengvai pasiekiamas, siekiantis veikti ištisus metus kurortas, kuriame dera vietos žmonių ir atvykstančių poreikiai.
- Skuodo rajono identitetas išskirtinai žemaitiškas, su stipriomis žemės ūkio, verslo ir socialinėmis sritimis.
- Šilutės rajonas akcentuoja išskirtinę gamtą, vandenį, darnų verslo ir socialinių sričių sugyvenimą.

Dėl itin skirtingų regioną sudarančių administracinių vienetų, bet koks bandymas suvienodinti neatsižvelgiant į skirtumus, būtų labiau supriešinantis, nei vienijantis veiksmas. Tad svarbu pasitelkti savo stiprybes ir naudoti jas atrastoms bendroms vertybėms įgyvendinti, kiekvienai savivaldybei prisidedant tuo, ką turi geriausio.

Skirtingi vaidmenys regiono identiteto vystyme gali būti priskirti atskiriems sektoriams, turintiems daugiausiai potencialo spręsti skirtingus klausimus:

Pagrindiniai ekosistemos veikėjai	Vaidmuo identiteto vystyme
Savivalda	• Turėti bendrą viziją ir imtis lyderystės ją įgyvendinant. • Atsižvelgti į regiono identiteto vystymo kryptis planuojant vietos ir regionines politines iniciatyvas ir programas. • Skatinti dialogą ir bendradarbiavimą su kitų Baltijos jūros regiono valstybių savivaldomis ir vietos lygmens institucijomis. • Skatinti iniciatyvas, prisidedančias prie regioninio identiteto vystymo vietos lygmeniu. • Komunikuoti regiono identitetą ir jo svarbą kitoms savivaldybėms nacionaliniu ir tarptautiniu lygmenimis. • Priskirti atsakingus žmones, kurie koordinuotų regiono identiteto vystymą tarp savivaldybių.
Verslas	• Kurti regiono identitetą atliepiančias paslaugas ir produktus. • Prisidėti prie identitetą vystančių veiklų įgyvendinimo. • Plėtoti dialogą tarp skirtingų sektorių ir ieškoti sinergijos.
Švietimas	• Inicijuoti tyrimus, nagrinėjančius regiono identiteto problematiką, ir jų sklaidą.
Pilietinė visuomenė	• Kelti visuomenės sąmoningumą apie regiono identitetą ir jo iššūkius, aktyviai inicijuoti pokyčius.
Asociacija Klaipėdos regionas	• Veikti kaip pagrindinis informacijos centras regiono tapatybėss klausimais. • Fasilituoti regioninės platformos sukūrimą, skatinti ir regiono suinteresuotųjų šalių įsitraukimą ir konsultuoti regioninių veiklų įgyvendinime.

Paveikslas 22. Klaipėdos regiono pagrindinių ekosistemos dalyvių vaidmenys identiteto vystyme.

3.4. Regiono identiteto vystymo iššūkiai:

IŠŠŪKIS	VALDYMAS
Skirtingi vertybiniai krūviai	Vystant regiono identitetą atsižvelgti į jo narių skirtumus ir vadovautis jų pačių išskirtomis vienijančiomis vertybėmis
Pasitikėjimo stoka	Pasitikėjimo trūksta tiek instituciniu, tiek asmeniniu lygmenimis. Pasitikėjimą kuria rizikų mažinimas (aiškiau apibrėžti ateities pokyčius, komunikuoti apie status quo laikinumą, akcentuoti bendrystę ir tarptautinį palaikymą), nuveiktų darbų demonstravimas, praktinės naudos išaiškinimas.
Politika versus praktika	Nors regioninė politika ir darnus vystymasis yra deklaruojami kaip prioritetai, lokaliame lygmenyje, jų atsiradimas turi būti įrodomas praktiškai, per tiesioginė (dažnai finansinę) naudą trumpuoju laikotarpiu.
Lokali savimonė ir elgesys kaip status quo	Esama padėtis leidžia veikti lokaliai, tačiau būtina parodyti, jog tik regioniniame veikime galimas bet koks lokalus vystymasis.
Savivaldybių konkurencija	Tiek institucinio, tiek asmeninio lygio konkurenciją, leistų įveikti savivaldybių funkcinių sričių išgryninimas ir bendradarbiavimas papildomumo principu.

Paveikslas 23. Klaipėdos regiono identiteto vystymo pagrindiniai iššūkiai ir jų galimas valdymas .

REGIONO PLĖTROS HORIZONTALIOSIOS KRYPTYS IR JŲ SĄSAJOS SU DARNAUS VYSTYMOSI TIKSLAIS

Darni ir tvari regionų plėtra turi būti vykdoma remiantis objektyviais regionų socialinės ir ekonominės analizės duomenimis, garantuojant ilgalaikius ir efektyvius rezultatus. Ekonominė regiono specializacija gali nurodyti jo augimo kryptis, tačiau ji neatskleidžia realaus specializacijos poveikio visai regiono ekosistemai. Šis poveikis apibrėžiamas ne tik rinkos procesais, bet ir sociokultūrine verte. Tad regiono plėtrą matuoti vien ekonominiais rodikliais neužtenka. Visą specializacijos procesą būtina vertinti ir planuoti kaip visapusišką ir integralų – darnų – regiono ekonominės ir socialinės plėtros ir gerovės augimo modelį. Darnus vystymasis tai modernios ir atsakingos valstybės bei jos visuomenės raidos kelias, kuris remiasi trimis lygiavertėmis politikos sritimis — aplinkos apsauga, ekonominiu vystymusi ir socialine gerove[4].

Į darnų vystymą nurodo ir esama Klaipėdos regiono, kaip mėlynojo augimo regiono, vizija: „Integralus ir išmanus pajūrio regionas, tvaraus ekonominio augimo, inovacijų, kultūros ir turizmo centras, kuriame kokybiška aplinka kūrybiškam ir bendruomeniškam žmogui gyventi“. Šiai vizijai įgyvendinti buvo išskirtos šešios ekonomikos specializacijos kryptys. Regioninė specializacija kaip pagrindinė plėtros priemonė akcentuojama tiek Europos Sąjungos, tiek ir nacionalinės politikos kontekste. Ji yra esminis regiono vystymo variklis, tačiau neturi apsiriboti vien tik ekonominiais siekiais. Formuojant visapusišką regiono specializacijos strategiją, darnaus vystymosi tikslai (DVT) suteikia pagrindines gaires, apimančias ne tik ekonominį, bet ir socialinį bei aplinkosauginį regiono vystymąsi.

1. Aktualiausi DVT įgyvendinant Klaipėdos regiono specializacijos kryptis ir jų santykis su nacionaliniais DVT

Darnaus vystymosi tikslai yra universalūs siekiai, pritaikyti plačiam problemų spektrui, tad siekiant juos efektyviai lokalizuoti, būtina išsiaiškinti sau aktualius, ir daryti tai remiantis vietos vertybiniu pagrindu. Klaipėdos regiono kontekste išryškėjo šie prioritetiniai tikslai: Darnaus vystymosi partnerystė (17), Gyvybė vandenyse (14), Kokybiškas išsilavinimas (4), Gera sveikata ir gerovė (3), Pramonė, inovacijos ir infrastruktūra (9). Įvardinti penki Klaipėdos regionui vystytis tinkamiausi DVT nurodo pagrindines kryptis, kurios atitinka vietos kontekstą ir yra priimtinos suinteresuotosioms šalims.

[4] JT darnaus vystymosi darbotvarkės iki 2030 m. Įgyvendinimo Lietuvoje ataskaita.

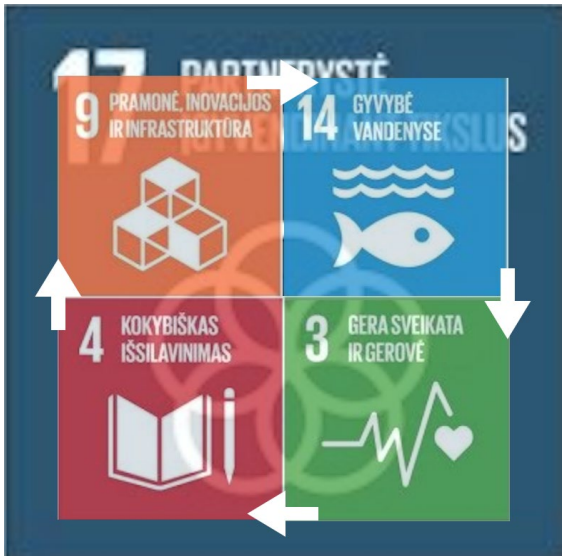

Paveikslas 24. Pagrindinės regiono politikos formuotojų ir sektorių atstovų išskirti DVT vertybiniam pagrindui.

Vertinant išskirtų DVT santykį, matoma tam tikra loginė struktūra, kurią diktuoja ir regiono tapatybės naratyvas. Kokybiškas išsilavinimas (DVT4) kuria kompetencijas, leidžiančias inovatyviai vystyti regiono pramonę ir viešąją infrastruktūrą (DVT9). Kartu tai įgalina regioną vystyti atsakingai ir subalansuotai (DVT12), pasitelkiant mėlynosios ekonomikos principus (DVT14), kuriant pridėtinę vertę ne tik ekonomikai, atvykstantiems turistams, bet ir pačiai vietai ir kitoms sritims, prisidedant prie visapusiškos visuomenės gerovės (DVT3). Tai leidžia sukurti kokybišką gyvenamąją aplinką, kuri pritraukia ir išlaiko ateities specialistus (DVT8), siekiančius kokybiško išsilavinimo. Visa tai įmanoma tik kokybiškai bendradarbiaujant tarp skirtingų regiono sektorių ir suinteresuotųjų šalių (DVT17).

Lietuva, siekdama užtikrinti ekonominio vystymosi, socialinių problemų sprendimo ir aplinkos apsaugos suderinamumą ir integravimą, sukūrė institucinę ir strateginio planavimo sistemą, besiremiančią darnaus vystymosi principais. Atitinkamai lokalizuoti 17 DVT (jiems priskiriant nacionalinius stebėjimo rodiklius[5]):

1 tikslas. Panaikinti visų formų skurdą visose šalyse.

[5] Statistikos departamento lokalizuoti Nacionaliniai darnaus vystymosi rodikliai: https://osp.stat.gov.lt/nacionaliniai-darnaus-vystymosi-rodikliai

2 tikslas. Panaikinti badą, užtikrinti apsirūpinimą maistu ir geresnę mitybą, skatinti darnų žemės ūkį.

3 tikslas. Užtikrinti sveiką gyvenseną ir skatinti visų amžiaus grupių gerovę.

4 tikslas. Užtikrinti visa apimantį ir lygiavertį kokybišką švietimą ir skatinti visą gyvenimą trunkantį mokymąsi.

5 tikslas. Pasiekti lyčių lygybę ir moterų ir mergaičių įgalėjimą.

6 tikslas. Užtikrinti visiems vandens prieinamumą, darnų valdymą ir sanitariją.

7 tikslas. Užtikrinti visiems galimybę naudotis prieinama, patikima, darnia ir modernia energija.

8 tikslas. Skatinti tvarų, įtraukų ir darnų ekonomikos augimą, produktyvų įdarbinimą ir deramą darbą.

9 tikslas. Kurti atsparią infrastruktūrą, skatinti visa apimančią industrializaciją ir skatinti naujoves.

10 tikslas. Mažinti nelygybę tarp šalių ir pačiose šalyse.

11 tikslas. Pasiekti, kad miestai ir gyvenvietės taptų įtraukūs, saugūs, atsparūs ir darnūs.

12 tikslas. Užtikrinti darnius vartojimo ir gamybos modelius.

13 tikslas. Imtis skubių kovos su klimato kaita ir jos poveikiu veiksmų.

14 tikslas. Išsaugoti ir tausiai naudoti vandenynus, jūras ir jūrų išteklius darniam vystymuisi.

15 tikslas. Saugoti, atkurti ir skatinti darnų sausumos ekosistemų naudojimą, darniai valdyti miškus, kovoti su dykumėjimu, sustabdyti žemės būklės blogėjimą ir pakeisti šį procesą priešinga kryptimi bei sustabdyti biologinės įvairovės praradimą.

16 tikslas. Skatinti taikias ir įtraukias visuomenes darniam vystymuisi, suteikti visiems galimybes reikalauti teisingumo ir kurti veiksmingas, atsakingas ir įtraukias institucijas visais lygiais.

17 tikslas. Stiprinti įgyvendinimo priemones ir atgaivinti pasaulinę darnaus vystymosi partnerystę.

Nacionaliniai prioritetai DVT kontekste yra: skurdo, socialinės atskirties ir pajamų nelygybės mažinimas, užimtumo skatinimas, visuomenės sveikatos stiprinimas, sveikatos priežiūros kokybės ir paslaugų prieinamumo didinimas, inovatyvios ekonomikos ir išmaniosios energetikos

plėtra, kokybiškas išsilavinimas ir vystomasis bendradarbiavimas[6]. Lyginant nacionalinių ir Klaipėdos regiono DVT, akivaizdu, jog regiono ir nacionaliniai prioritetai iš esmės sutampa. Darnus bendradarbiavimas, kokybiškas išsilavinimas, inovatyvi ekonomika, sveikata ir gerovė – yra bendri sąlyčio taškai tarp regiono ir nacionalinio požiūrių į tolimesnį vystymąsi. Tačiau, siekiant išgryninti prioritetus ir vertinant Klaipėdos regiono kontekstą, 14 tikslas: Išsaugoti ir tausiai naudoti vandenynus, jūras ir jūrų išteklius darniam vystymuisi yra aktualesnis, nei likę nacionaliniai DVT. Jis nurodo kryptį ir specializaciją, jog taikant mėlynosios ekonomikos principus, galima siekti ir kitų nacionaliniu lygmeniu svarbių tikslų.

Paveikslas 25. Nacionalinių ir regiono DVT santykis.

2. Rekomendacijos darniam Klaipėdos regiono vystymui

Siekiant sukurti integralų regiono vystymosi modelį atlikti šie žingsniai:

[6] JT Darnaus Vystymosi Tikslų darbotvarkės iki 2030 m. įgyvendinimo Lietuvoje ataskaita

I. **Vertybiniu pagrindu išskirti** trys horizontalieji regiono vystymo prioritetai**, atliepiančios nacionalinius ir tarptautinius horizontaliuosius prioritetus:**
   1) Švietimas (formalus ir neformalus arba išsilavinimas kaip prielaida kitoms plėtros kryptims).
   2) Darnus vystymasis (trijų vystymo sričių – aplinkos apsauga, ekonominis vystymasis ir socialinė gerovė – balansas).
   3) Įtrauktis (informacijos prieinamumas ir dalyvavimas sprendimų priėmimo procesuose).

II. **Vertybiniu pagrindu išskirtos** penkios regiono vystymo kryptys**, atliepiančios regiono identitetą:**
   1) Ugdantis regionas
   2) Gerovės regionas
   3) Aukštos pridėtinės vertės regionas
   4) Mėlynosios ekonomikos regionas
   5) Atviras regionas

III. **Suinteresuotųjų šalių įtraukimo pagrindu išskirtos** šešios ekonominės specializacijos kryptys:
   1) Jūros ekonomika
   2) Bioekonomika
   3) Pažangi pramonė
   4) Kūrybinė ir paslaugų ekonomika
   5) Darnus pakrančių ir jūros turizmas
   6) Inovatyvus ekologinis žemės ūkis

Siekiant darnaus regiono vystymosi būtina horizontaliųjų prioritetų, vystymo krypčių ir ekonominės specializacijos integracija. Toliau pateikiami penki modeliai, kaip regiono vystymo kryptys gali atliepti horizontaliuosius prioritetus, kokie DVT ir konkretūs nacionaliniai uždaviniai, bei kokios ekonominės specializacijos kryptys gali padėti jas įgyvendinti.

2.1. Regiono vystymo kryptis: Ugdantis regionas

Siekiant paversti Klaipėdos regiono švietimo sistemą tvariu pagrindu, įgalinančių klestinčią ir konkurencingą aplinką bei ugdyti sąmoningą, atvirą ir kuriantį žmogų, Klaipėdos regione, kaip nacionaliniu mastu, reikalinga švietimo sistemos pertvarka, užtikrinanti specialistų, gebančių prisitaikyti prie ateities ekonomikos poreikių, parengimą.

Šioje regiono vystymo kryptyje kūrybinės ir paslaugų ekonomikos ekonominė specializacija matoma kaip daugiausiai potencialo turinti, siekiant efektyvios visų pakopų švietimo, profesinio rengimo ir perkvalifikavimo, mokslo ir inovacijų sistemos, grįstos glaudžiu mokslo ir verslo bendradarbiavimu, darbo jėgos mobilumu, pritraukimu ir išlaikymu. Nacionalinėje pažangos programoje „Lietuva 2030" kūrybiškumas, kūrybiška visuomenė ir kūrybinė ekonomika yra įvardijami kaip esminiai šalies gerovės varikliai. Šios sritys, jungdamos verslumą, kūrybiškumą ir inovacijas, yra itin perspektyvios visuotinės automatizacijos ir robotizacijos kontekste. Kūrybinio potencialo

išlaisvinimui būtina „minkštoji“ infrastruktūra. Tokia infrastruktūra gali padėti sujungti skirtingu sektorius, studijų disciplinas, mokslinius tyrimus, švietimo programas ir verslą bei kurti aukštos pridėtinės vertės produktus ir paslaugas.

Įgyvendinant horizontalųjį švietimo prioritetą, ir siekiant ne vien ekonominio, bet subalansuoto ugdančio regiono vystymo, rekomenduojama siekti šių, regionui aktualių DVT ir konkrečių uždavinių:

4 tikslas. Užtikrinti visa apimantį ir lygiavertį kokybišką švietimą ir skatinti visą gyvenimą trunkantį mokymąsi:

4.4. Iki 2030 metų labai padidinti jaunimo ir suaugusiųjų, turinčių įgūdžių, įskaitant techninius ir profesinius įgūdžius, užimtumui, tinkamam darbui ir verslumui, skaičių.

4.7. Iki 2030 metų užtikrinti, kad visi besimokantys asmenys įgytų žinių ir įgūdžių, reikalingų darniam vystymuisi skatinti, įskaitant, be kitų dalykų, švietimą darnaus vystymosi ir darnios gyvensenos, žmogaus teisių, lyčių lygybės, taikos ir nesmurtinės kultūros skatinimo, pasaulinės pilietybės bei kultūrų įvairovės ir kultūros indėlio į darnų vystymąsi vertinimo klausimais.

5 tikslas. Pasiekti lyčių lygybę ir moterų ir mergaičių įgalėjimą.

8 tikslas. Skatinti tvarų, įtraukų ir darnų ekonomikos augimą, produktyvų įdarbinimą ir deramą darbą:

8.9. Iki 2030 metų sukurti ir įgyvendinti politiką, skirtą darniam turizmui, kuris padeda sukurti darbo vietas, taip pat pristatyti vietos kultūrą ir produktus, plėtoti.

9 tikslas. Kurti atsparią infrastruktūrą, skatinti visa apimančią industrializaciją ir skatinti naujoves:

9.5. Plėsti mokslinius tyrimus, modernizuoti pramonės sektorių technologinius pajėgumus visose šalyse, visų pirma besivystančiose šalyse, įskaitant ir siekį iki 2030 metų skatinti naujoves ir labai padidinti mokslinių tyrimų ir plėtros srities darbuotojų skaičių 1 milijonui gyventojų bei valstybines ir privačias lėšas, skiriamas moksliniams tyrimams ir plėtrai.

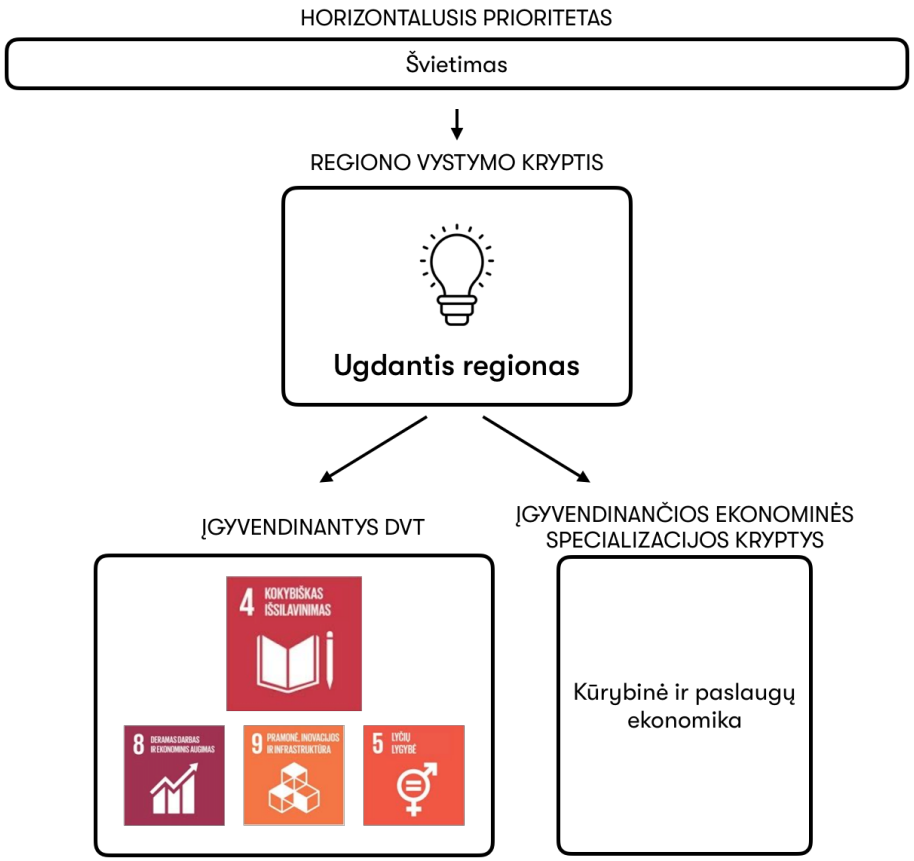

Paveikslas 26. Ugdančio regiono vystymo modelis.

2.2. Regiono vystymo kryptis: Gerovės regionas

Siekiant generuoti visokeriopą naudą visuomenės gerovei, kūrybinė ir paslaugų ekonomika bei darnus pakrančių ir jūros turizmas gali turi daugiausiai potencialo didinti gyvenimo kokybę regione, naudoti ją kaip stiprybę pritraukiant investicijas, vietos ir užsienio turistus, žmogiškuosius išteklius, pozicionuojantis nacionaliniame ir tarptautiniame kontekste.

Įgyvendinant horizontalųjį darnaus vystymosi prioritetą, ir siekiant ne vien ekonominio, bet subalansuoto gerovės regiono vystymo, rekomenduojama siekti šių, regionui aktualių DVT ir konkrečių uždavinių:

3 tikslas. Užtikrinti sveiką gyvenseną ir skatinti visų amžiaus grupių gerovę:

3.4. Iki 2030 metų trečdaliu sumažinti priešlaikinį mirtingumą nuo neužkrečiamųjų ligų taikant prevenciją ir gydymą bei skatinti psichinę sveikatą ir gerovę.

3.5. Stiprinti piktnaudžiavimo psichoaktyviomis medžiagomis, įskaitant piktnaudžiavimą narkotinėmis medžiagomis ir žalingą alkoholio vartojimą, prevenciją ir gydymą.

3.6. Iki 2020 metų visame pasaulyje per pusę sumažinti mirčių ir sužalojimų kelių eismo.

11 tikslas. Pasiekti, kad miestai ir gyvenvietės taptų įtraukūs, saugūs, atsparūs ir darnūs:

11.2. Iki 2030 metų suteikti galimybę naudotis saugiomis, prieinamomis, pasiekiamomis ir darniomis transporto sistemomis visiems, gerinant kelių eismo saugumą, ypač plečiant viešąjį transportą, ypatingą dėmesį skiriant pažeidžiamų asmenų, moterų, vaikų, asmenų su negalia ir pagyvenusių žmonių poreikiams. avarijose skaičių.

11.4. Didinti pastangas apsaugoti ir išsaugoti pasaulio kultūros ir gamtos paveldą.

11.6. Iki 2030 metų sumažinti vienam gyventojui tenkantį neigiamą miestų poveikį aplinkai, ypatingą dėmesį skiriant oro kokybei bei komunalinių ir kitų atliekų tvarkymui.

11.a. Remti teigiamus ekonominius, socialinius ir aplinkosauginius miesto, priemiesčių ir kaimo vietovių ryšius stiprinant nacionalinės ir regioninės plėtros planavimą.

7 tikslas. Užtikrinti visiems galimybę naudotis prieinama, patikima, darnia ir modernia energija.

12 tikslas. Užtikrinti darnius vartojimo ir gamybos modelius:

12.2. Iki 2030 metų pasiekti darnų gamtos išteklių valdymą ir veiksmingą jų naudojimą.

12.4. Iki 2020 metų užtikrinti aplinkai nekenksmingą chemikalų ir visų atliekų tvarkymą per jų gyvavimo ciklą, laikantis suderintų tarptautinių programų, ir labai sumažinti jų išmetimą į orą, vandenį ir dirvožemį, kad kuo labiau sumažėtų neigiamas jų poveikis žmogaus sveikatai ir aplinkai.

12.5. Iki 2030 metų labai sumažinti atliekų susidarymą, taikant prevenciją, mažinimą, perdirbimą ir pakartotinį panaudojimą.

12.8. Iki 2030 metų užtikrinti, kad žmonės visame pasaulyje turėtų atitinkamos informacijos ir būtų informuoti apie darnų vystymąsi ir darnų sugyvenimą su gamta.

12.b. Kurti ir įgyvendinti priemones, skirtas stebėti darnaus vystymosi poveikį darniam turizmui, kuris padeda kurti darbo vietas ir pristatyti vietos kultūrą ir produktus.

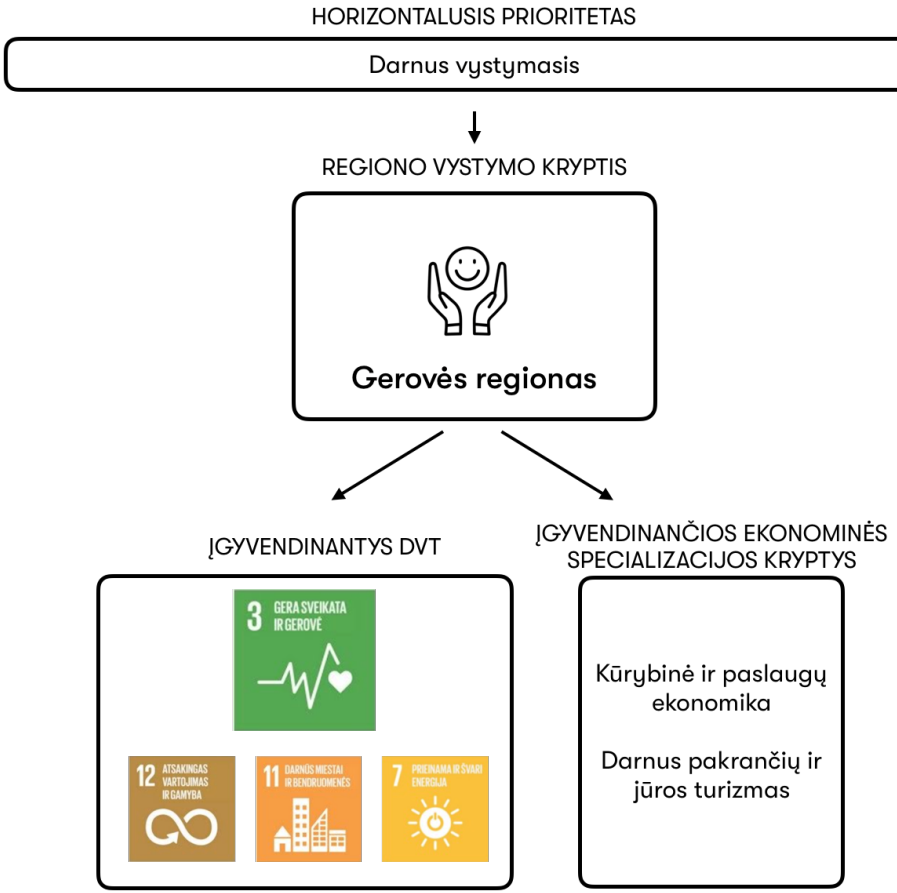

Paveikslas 27. Gerovės regiono vystymo modelis.

2.3. Regiono vystymo kryptis: Aukštos pridėtinės vertės regionas

Siekiant subalansuotos, aukštą pridėtinę vertę kuriančios ekonominės struktūros, regionas turėtų ieškoti galimybių diversifikacijai. Tai įgyvendinant, Klaipėdos regionas jau orientuojasi į aukštesnės pridėtinės vertės paslaugas, vysto sumaniąsias specializacijas. Visos jau išskirtos ekonominės specializacijos (jūrinės ekonomikos, kūrybinės ir paslaugų ekonomikos, bioekonomikos, pažangios pramonės ekonomikos, inovatyvaus žemės ūkio, darnus pakrančių ir jūros turizmo) turi potencialo kurti nišines, aukštesnių ir aukščiausių technologijų pramonės šakas ir daug žinių reikalaujančias paslaugas teikiančias ir inovatyvias veiklas.

Įgyvendinant horizontalųjį darnaus vystymosi prioritetą, ir siekiant ne vien ekonominio, bet subalansuoto aukštos pridėtinės vertės regiono vystymo, rekomenduojama siekti šių, regionui aktualių DVT ir konkrečių uždavinių:

9 tikslas. Kurti atsparią infrastruktūrą, skatinti visa apimančią industrializaciją ir skatinti naujoves:

9.1. Kurti kokybišką, patikimą, tvarią ir atsparią infrastruktūrą, įskaitant regioninę ir tarpvalstybinę infrastruktūrą, skirtą ekonominei plėtrai ir žmonių gerovei didinti, sutelkiant dėmesį į prieinamą ir lygiateisę galimybę ją naudotis visiems.

9.4. Iki 2030 metų modernizuoti infrastruktūrą ir aprūpinti naujais įrenginiais pramonės sektorius, kad jie taptų tvaresni, padėtų pagerinti išteklių naudojimo veiksmingumą ir taikytų daugiau švarių ir aplinkai nekenksmingų technologijų ir gamybos procesų, visoms šalims imantis veiksmų pagal jų atitinkamus pajėgumus.

4 tikslas. Užtikrinti visa apimantį ir lygiavertį kokybišką švietimą ir skatinti visą gyvenimą trunkantį mokymąsi.

17 tikslas. Stiprinti įgyvendinimo priemones ir atgaivinti pasaulinę darnaus vystymosi partnerystę.

8 tikslas. Skatinti tvarų, įtraukų ir darnų ekonomikos augimą, produktyvų įdarbinimą ir deramą darbą:

8.2. Pasiekti aukštesnį ekonomikos našumo lygį užtikrinant įvairinimą, technologijų modernizavimą ir naujoves, įskaitant dėmesio sutelkimą į didelės pridėtinės vertės ir darbui imlius sektorius.

8.9. Iki 2030 metų sukurti ir įgyvendinti politiką, skirtą darniam turizmui, kuris padeda sukurti darbo vietas, taip pat pristatyti vietos kultūrą ir produktus, plėtoti.

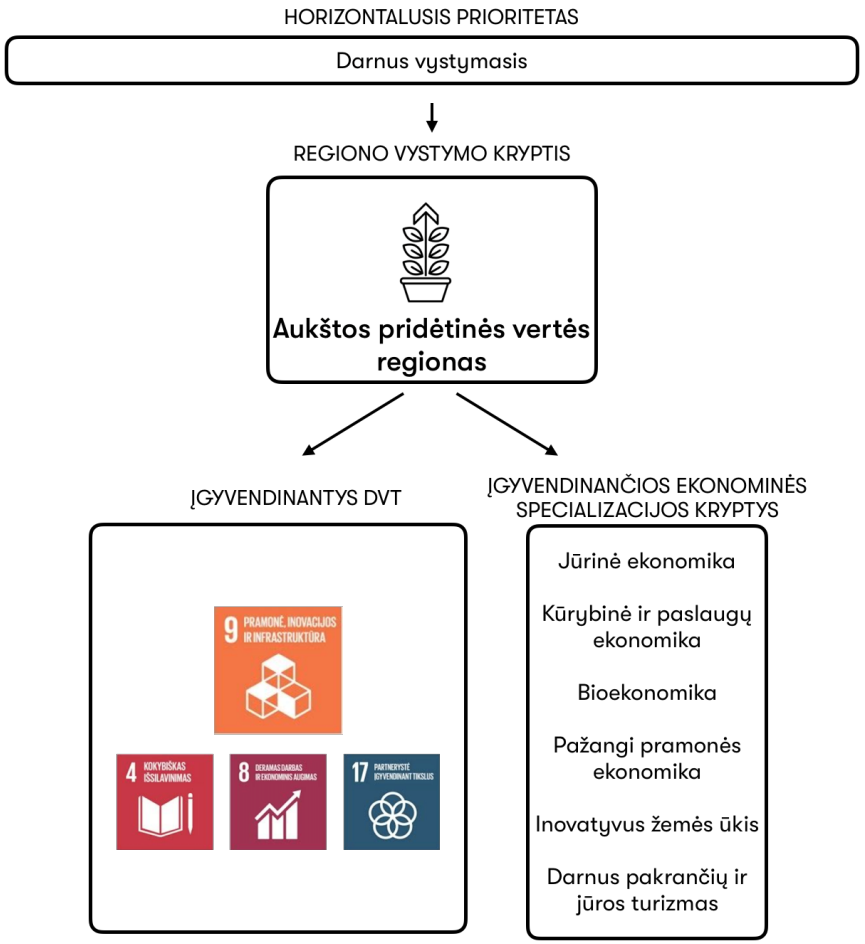

Paveikslas 28. Aukštos pridėtinės vertės regiono vystymo modelis.

2.4. Regiono vystymo kryptis: Mėlynosios ekonomikos regionas

Siekiant transformuoti tradicinę jūrinę ekonomiką į inovacijomis, moksliniais tyrimais ir žiniomis pagrįstą mėlynąją ekonomiką, jūrinės ekonomikos, darnus pakrančių ir jūros turizmo bei bioekonomikos ekonominės specializacijos kryptys gali labiausiai prisidėti prie racionalaus ir subalansuoto esamų išteklių naudojimo, kuriant pridėtines vertes visuomenei ir aplinkai.

Įgyvendinant horizontalųjį darnaus vystymosi prioritetą, ir siekiant ne vien ekonominio, bet subalansuoto mėlynosios ekonomikos regiono vystymo, rekomenduojama siekti šių, regionui aktualių DVT ir konkrečių uždavinių:

14 tikslas. Išsaugoti ir tausiai naudoti vandenynus, jūras ir jūrų išteklius darniam vystymuisi:

14.1. Iki 2025 metų užkirsti kelią ir labai sumažinti visų rūšių jūrų taršą, visų pirma taršą, kurią kelia sausumoje vykdoma veikla, įskaitant jūrines šiukšles ir taršą biogeninėmis medžiagomis.

3 tikslas. Užtikrinti sveiką gyvenseną ir skatinti visų amžiaus grupių gerovę.

17 tikslas. Stiprinti įgyvendinimo priemones ir atgaivinti pasaulinę darnaus vystymosi partnerystę:

17.19. Iki 2030 metų vadovautis esamomis iniciatyvomis rengiant pažangos, padarytos užtikrinant darnų vystymąsi, vertinimo rodiklius, papildančius bendrąjį vidaus produktą ir remti statistinių gebėjimų stiprinimą besivystančiose šalyse.

9 tikslas. Kurti atsparią infrastruktūrą, skatinti visa apimančią industrializaciją ir skatinti naujoves:

9.1. Kurti kokybišką, patikimą, tvarią ir atsparią infrastruktūrą, įskaitant regioninę ir tarpvalstybinę infrastruktūrą, skirtą ekonominei plėtrai ir žmonių gerovei didinti, sutelkiant dėmesį į prieinamą ir lygiateisę galimybę ją naudotis visiems.

9.4. Iki 2030 metų modernizuoti infrastruktūrą ir aprūpinti naujais įrenginiais pramonės sektorius, kad jie taptų tvaresni, padėtų pagerinti išteklių naudojimo veiksmingumą ir taikytų daugiau švarių ir aplinkai nekenksmingų technologijų ir gamybos procesų, visoms šalims imantis veiksmų pagal jų atitinkamus pajėgumus.

9.5. Plėsti mokslinius tyrimus, modernizuoti pramonės sektorių technologinius pajėgumus visose šalyse, visų pirma besivystančiose šalyse, įskaitant ir siekį iki 2030 metų skatinti naujoves ir labai padidinti mokslinių tyrimų ir plėtros srities darbuotojų skaičių 1 milijonui gyventojų bei valstybines ir privačias lėšas, skiriamas moksliniams tyrimams ir plėtrai.

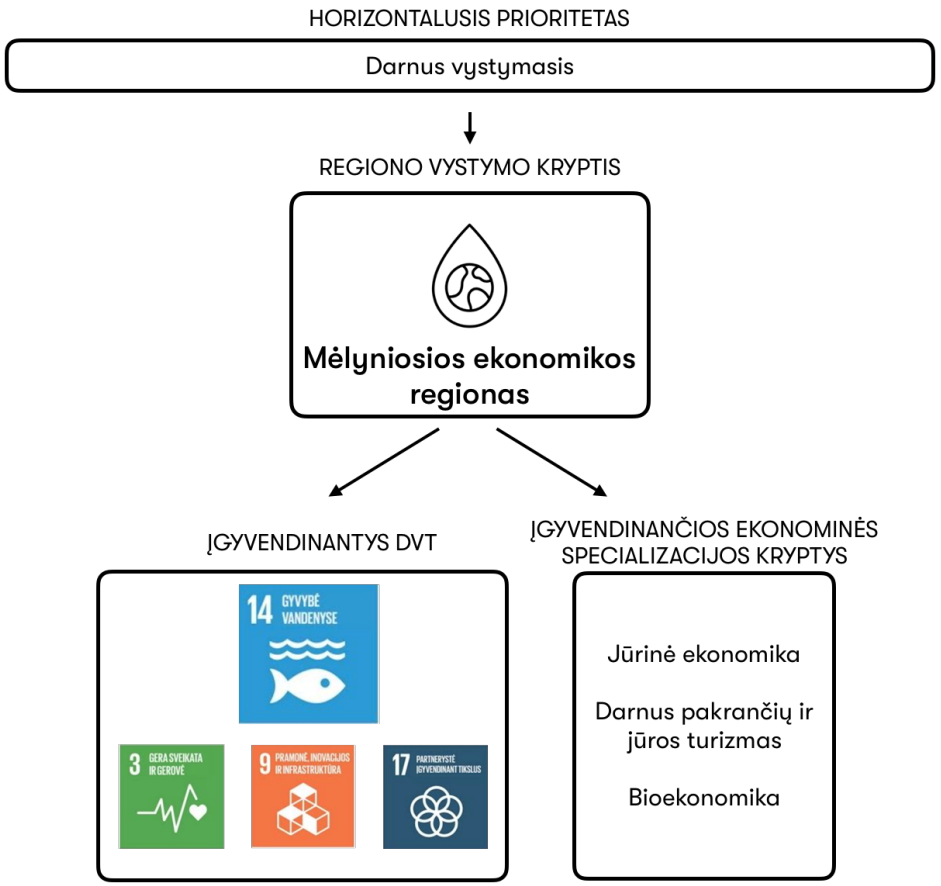

Paveikslas 29. Mėlynosios ekonomikos regiono vystymo modelis.

2.5. Regiono vystymo kryptis: Atviras regionas

Siekiant skatinti bendradarbiavimą didinant ekonominės, socialinės, kultūrinės ir kitų sričių integracijos laipsnį nacionaliniu ir tarptautiniu lygmeniu, būtina įtraukti visas ekonominės specializacijos kryptis (**jūrinė ekonomika, kūrybinė ir paslaugų ekonomika, bioekonomika, pažangi pramonės ekonomika, inovatyvus žemės ūkis, darnus pakrančių ir jūros turizmas**). Visų suinteresuotųjų šalių įsitraukimas į planavimo procesą yra svarbus strateginis veiksnys. Dalyvavimas sprendinių priėmime kuria dialogą tarp skirtingų sektorių,

padeda spręsti regiono problemas ir užtikrinti įsiklausymą priimant politinius ir programinius sprendimus, padeda nustatyti bendruomenės poreikius ir prioritetus, sudaro galimybę gauti reikalingos informacijos geriausiam sprendimui priimti ir ugdo abipusį pasitikėjimą.

Įgyvendinant horizontalųjį įtraukimo prioritetą, ir siekiant ne vien ekonominio, bet subalansuoto atviro regiono vystymo, rekomenduojama siekti šių, regionui aktualių DVT ir konkrečių uždavinių:

17 tikslas. Stiprinti įgyvendinimo priemones ir atgaivinti pasaulinę darnaus vystymosi partnerystę:

17.6. Stiprinti šiaurės—pietų ir pietų—pietų krypčių bei trišalį regioninį ir tarptautinį bendradarbiavimą ir galimybę naudotis mokslo, technologijų ir naujovių teikiamais laimėjimais, didinti dalijimąsi žiniomis tarpusavyje suderintomis sąlygomis, įskaitant geresnį esamų mechanizmų koordinavimą, pirmiausia Jungtinių Tautų lygiu, ir pasitelkiant pasaulinį technologijų perdavimo palengvinimo mechanizmą.

17.14. Didinti darnaus vystymosi politikos nuoseklumą.

17.19. Iki 2030 metų vadovautis esamomis iniciatyvomis rengiant pažangos, padarytos užtikrinant darnų vystymąsi, vertinimo rodiklius, papildančius bendrąjį vidaus produktą ir remti statistinių gebėjimų stiprinimą besivystančiose šalyse.

11 tikslas. Pasiekti, kad miestai ir gyvenvietės taptų įtraukūs, saugūs, atsparūs ir darnūs:

11.3. Iki 2030 metų didinti įtraukią ir darnią urbanizaciją bei visų dalyvavimu pagrįsto, kompleksinio ir darnaus gyvenviečių planavimo ir valdymo gebėjimus visose šalyse.

11.a. Remti teigiamus ekonominius, socialinius ir aplinkosauginius miesto, priemiesčių ir kaimo vietovių ryšius stiprinant nacionalinės ir regioninės plėtros planavimą.

4 tikslas. Užtikrinti visa apimantį ir lygiavertį kokybišką švietimą ir skatinti visą gyvenimą trunkantį mokymąsi:

4.7. Iki 2030 metų užtikrinti, kad visi besimokantys asmenys įgytų žinių ir įgūdžių, reikalingų darniam vystymuisi skatinti, įskaitant, be kitų dalykų, švietimą darnaus vystymosi ir darnios gyvensenos, žmogaus teisių, lyčių lygybės, taikos ir nesmurtinės kultūros skatinimo, pasaulinės pilietybės bei kultūrų įvairovės ir kultūros indėlio į darnų vystymąsi vertinimo klausimais.

4.a. Statyti ir modernizuoti švietimo įstaigas, kuriose būtų atsižvelgiama į vaikų, asmenų su negalia ir skirtingų lyčių interesus, ir suteikti saugią, nesmurtinę, įtraukią ir veiksmingą mokymosi aplinką visiems.

16 tikslas. Skatinti taikias ir įtraukias visuomenes darniam vystymuisi, suteikti visiems galimybes reikalauti teisingumo ir kurti veiksmingas, atsakingas ir įtraukias institucijas visais lygiais:

16.3 Skatinti pagarbą teisinei valstybei nacionaliniu ir tarptautiniu lygiu ir užtikrinti visiems vienodą teisę reikalauti teisingumo.

16.6. Kurti veiksmingas, atsakingas ir skaidrias institucijas visais lygiais.
16.7. Užtikrinti atsakomųjų, įtraukių, pagrįstų visų dalyvavimu ir atstovaujamųjų sprendimų priėmimą visais lygiais.

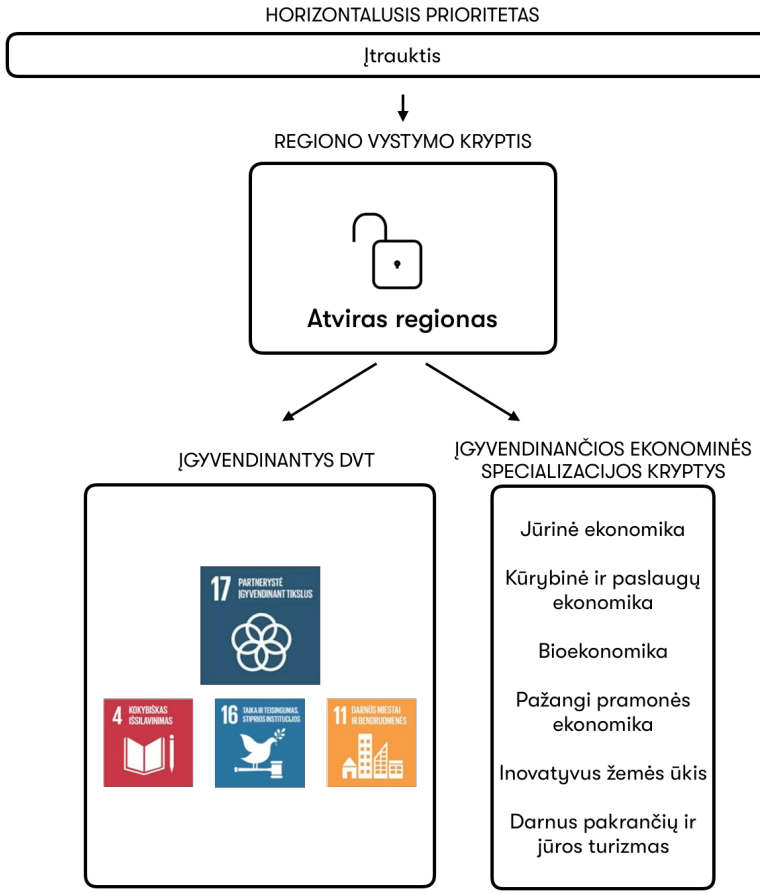

Paveikslas 30. Atviro regiono vystymo modelis.

4. Darnaus Klaipėdos regiono augimo modelis

Kapitalizmu grįstoje santvarkoje pagrindinis vystymosi rodiklis yra ekonominis augimas. Tačiau, kaip parodė pastarasis dešimtmetis parodė, jo vieno nepakanka, norint realiai matuoti ir planuoti gerovę. Atsirado poreikis žvelgti į augimą iš tvarumo perspektyvos. Darnaus vystymosi principų taikymas leidžia į augimą įtraukti socialinius, aplinkosauginius ir kultūrinius aspektus, kurie vaidina itin svarbų vaidmenį regiono vystymesi, ir sudaro pagrindinę jo tapatybės dalį. Remiantis tokiu supratimu, į Klaipėdos regiono vystymosi kryptys buvo analizuojamos per DVT modelį, jungiant iš regiono identiteto kylančias horizontaliąsias kryptis su regiono specializacija. Tokiu būdu buvo suformuotas pilnavertis vaizdas, kaip regionas turėtų vystytis ir realizuojant savo unikalaus identiteto potencialą.

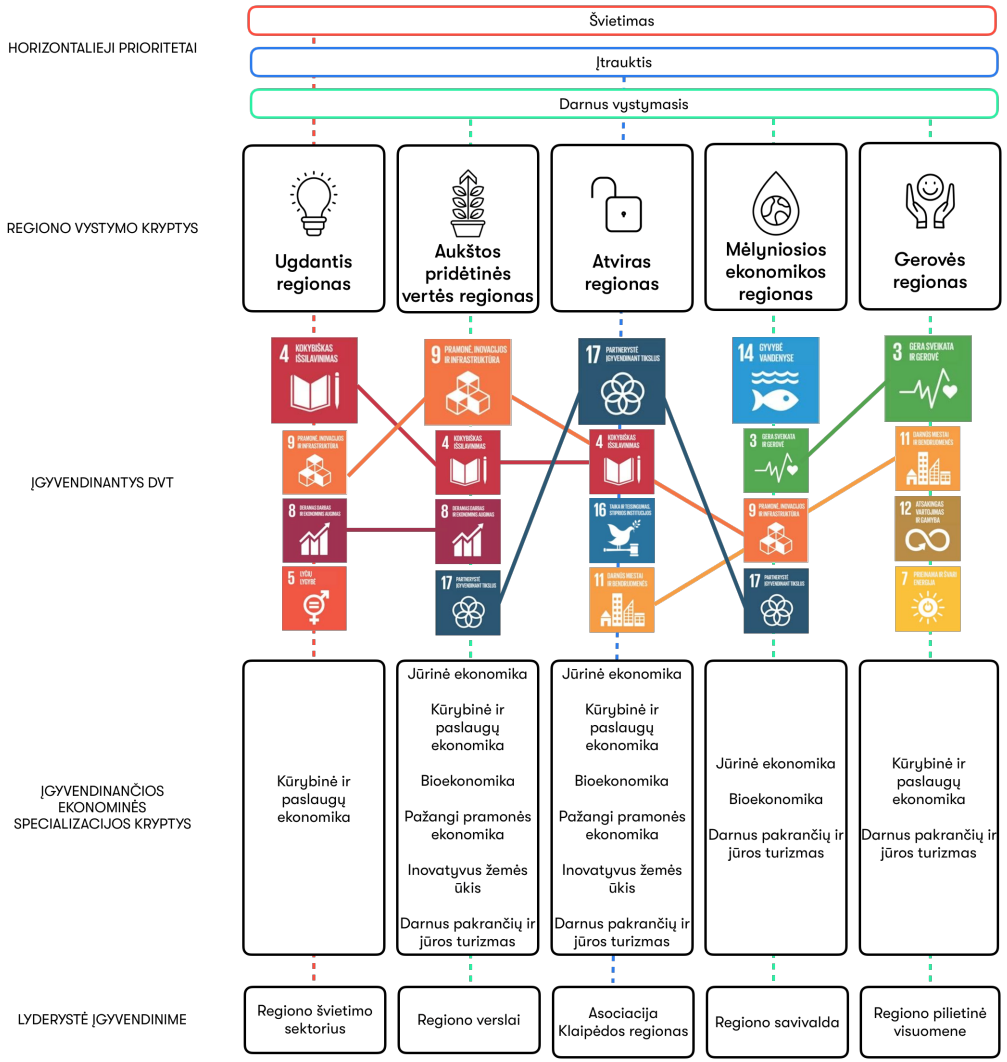

Paveikslas 31. Darnaus Klaipėdos regiono vystymo modelis.

Kiekvienai regiono vystymosi krypčiai artimi DVT nurodo į konkrečius uždavinius, kurie leidžia kurti partnerystes, planuoti veiksmus ir matuoti jų poveikį. Tokiu būdu yra užtikrinamas ne tik tvarumas strateginiu lygmeniu, tačiau atsiranda ir veiksmų planas skirtas visoms suinteresuotoms šalims prisidėti prie regiono vystymo. Taip regiono plėtra įgyja ašį, kuri jungia krašto istoriją su žmonių vizija, ir motyvuoja veiksmui.

Skirtingos regiono vystymo kryptys reikalauja lyderystės iš skirtingų regiono ekosistemos veikėjų. Tam būtinas aiškus vaidmenų ir atsakomybių pasiskirstymas. Tačiau kaip regiono identitetas bei iš jo kylančios vertybės negali būti primestos iš šalies, taip ir vaidmenys lyderystei turi būti prisiimti, o ne paskirti "iš viršaus". Remiantis jau išryškėjusia lyderyste, žemiau pateikiamos rekomenduojamos suinteresuotųjų šalių įtraukimo kryptys.

Pagrindiniai ekosistemos veikėjai	Vaidmuo regiono vystymo krypčių įgyvendinime	Lyderystė
Asociacija Klaipėdos regionas	• Atlikti pagrindinį telkiantį vaidmenį regiono vystymo krypčių įgyvendinimo koordinavime. • Vertinti pažangą, pasiektus rezultatus ir juos komunikuoti. • Užtikrinti informacijos apie regiono vystymo kryptis prieinamumą, konsultuotis su nacionalinėmis institucijomis ir siekti jų įsitraukimo.	Vystymo kryptis: Atviras regionas AKR turi pasitikėjimą ir reikalingą įdirbį jungiant skirtingus sektorius (visuomenė, mokslas, verslai, NVO, viešojo sektoriaus institucijos ir kt.) į regioninę ekosistemą, kaip esminį tolimesnės veiklos pagrindą

Regiono savivalda	• Įtraukti regiono vystymo krypčių klausimus į savivaldybių Tarybų darbotvarkes, siekiant skatinti politikų dalyvavimą ir glaudesnius ryšius su įgyvendinamomis kryptis. • Užtikrinti, kad į regionines vystymo kryptis būtų atsižvelgiama rengiant savivaldybių strateginį planavimą, įgyvendinant esamą politiką, programas ir finansines priemones. • Skatinti dialogą ir bendradarbiavimą su suinteresuotomis šalimis iš kitų suinteresuotų Baltijos jūros regiono valstybių. • Priskirti prioritetinių sričių koordinatorius, kurie būtų atsakingi už regiono vystymo krypčių įgyvendinimą tarp savivaldybių. • Politiškai įsipareigoti teikti politinę paramą regiono vystymo krypčių įgyvendinimui vietos ir regioniniu lygiais. • Kreiptis į susijusias valdžios institucijas siekiant sutelkti programas / finansines priemones, kad būtų remiamas regiono vystymo krypčių įgyvendinimas. • Matuoti vystymo krypčių įgyvendinimo poveikį, sukuriant rodiklių sistemą ir stebėsenos modelį.	Vystymo kryptis: Mėlynosios ekonomikos regionas Nors mėlynoji ekonomika nėra vienodai aktuali visoms regiono savivaldybėms, darnus pakrančių vystymasis ir tvarus išteklių naudojimas yra bendras regiono prioritetas. Perėjimas prie šio veikimo modelio yra naujas žingsnis ir turi prasidėti nuo regiono politikos formuotojų.
Regiono verslai	• Labiau įsitraukti į regioninį planavimą, vystyti dialogą su savivalda. • Integruoti regiono poreikius į verslo plėtros planus. • Įtraukti vietos bendruomenes, skirtingus sektorius į verslo plėtrą ir siekti, kad verslo tikslai darniai derėtų su visuomenei kuriama pridėtine verte. • Bendradarbiauti su švietimo sektoriumi inicijuojant aukštos pridėtinės vertės kūrimą.	Vystymo kryptis: Aukštos pridėtinės vertės regionas Aukštos pridėtinės vertės kūrimas ir greitas prisitaikymas prie pasaulinės rinkos pokyčių reikalauja lyderystės iš šiose srityse jau veikiančio privataus sektoriaus – regiono skėtinių verslo organizacijų.

Regiono pilietinė visuomenė	• Skatinti ekosistemos dalyvių skaidrumą ir atskaitomybę įgyvendinant regiono vystymo kryptis. • Didina informuotumą apie visuomenės problemas ir iššūkius bei siūlyti pokyčius. • Suteikti specifinių žinių formuojant politiką ir strategiją bei nustatant ir kuriant sprendimus. • Suteikti galią ir balsą nepakankamai atstovaujamoms visuomenės grupėms. • Skatinti gyventojų įsitraukimą ir ginti jų teises. • Savo veiklomis propaguoti regiono vertybes.	Gerovės regionas Gerovė regione gali formuotis tik ten, kur yra aktyvi pilietinė visuomenė. Nes tik iš bendruomenės kylančios iniciatyvos kuria bendrą poreikį bei užtikrina įgyvendinimo ilgalaikiškumą.
Regiono švietimo sektorius	• Inicijuoti ir vykdyti tyrimus, bendradarbiaujant su privačiu sektoriumi, teikiant pramonei ir investuotojų bendruomenei informaciją apie rinkas, siekiant pagerinti rinkos pokyčių suvokimą ir supratimą. • Ugdyti visuomenės įgūdžius ir norą panaudoti kompetencijas, plėtoti galimybes gauti finansavimą regioninių paslaugų plėtrai ir veikloms. • Suteikti gyventojams mokymosi visą gyvenimą įgūdžių, padėsiančių prisitaikyti prie pokyčių darbo rinkoje. • Steigti regioninį kompetencijų centrą, sujungiant aukštojo mokslo įstaigas, pramonės lyderius ir mažesnius verslus. • Per mokymąsi ir savanorišką veiklą kryptingai į regioninę plėtrą įtraukti studentus.	Ugdantis regionas Švietimas visų suinteresuotųjų šalių įvardijamas kaip pagrindinis pažangos ir gerovės variklis, tad tai puiki proga regiono švietimo atstovams imtis lyderystės ir iniciatyvos ieškant sinergijų su kitais sektoriais.

Paveikslas 32. Klaipėdos regiono ekosistemos dalyvių vaidmenys regiono vystymo krypčių įgyvendinime.

Skirtingos regiono vystymo kryptys reikalauja lyderystės iš skirtingų regiono ekosistemos veikėjų. Tai reikalauja aiškaus vaidmenų ir atsakomybių pasiskirstymo. Tačiau kaip regiono identitetas bei iš jo kylančios vertybės negali būti primestos iš šalies, taip ir vaidmenys

lyderystei turi būti prisiimti, o ne paskirti "iš viršaus". Tik tada lyderystė bus tikra, efektyvi ir iš tiesų reprezentuos regioną. Tam įvykti reikalingas įtraukus procesas, padėsiantis pasiskirstyti ir prisiimti veiklos sritis ir lyderystės vaidmenis. Tai turi būti daroma pristatant regiono tapatybę, jo vystymo viziją, nurodant lyderystės kryptis ir įgalinant skirtingų sektorių atstovus pradėti dirbti kartu, o ne fragmentiškai. Šis žingsnis yra jungtis, kuri aktyvuos regiono lyderius veikti tvaraus augimo labui ir leis toliau pasiskirstyti konkrečiomis užduotimis.

Paveikslas 33. Regiono ekosistemos dalyvių įtraukimo į vystymo krypčių įgyvendinimą procesas.

I ETAPAS: Planavimas (Įgyvendinta). Šio etapo metu nustatyti pagrindiniai suinteresuotųjų šalių įtraukimo tikslai, identifikuotos pačios suinteresuotosios šalys, įvardinta užduotis, pagal išgrynintas regiono vystymo sritis prisiimti atsakomybes ir imtis lyderystės konkrečiose srityse.

II ETAPAS: Suinteresuotųjų šalių supratimas (Įgyvendinta). Per darbines sesijas buvo analizuojami pagrindiniai suinteresuotųjų šalių poreikiai ir vertybės, išgryninant motyvaciją, bendrus interesus ir veiklos kryptis.

III ETAPAS: Pasiruošimas ir suderinimas (Įgyvendinta). Atlikta regiono vystymo krypčių ir suinteresuotųjų šalių poreikių lyginamoji analizė, išskirti pagrindiniai suinteresuotųjų šalių atstovai, kurie toliau aktyviai bus įtraukiami į procesą.

IV ETAPAS: Pasitikėjimo kūrimas (Įgyvendinta). Skirtingos suinteresuotosios šalys turi skirtingą pasitikėjimo ir įsitraukimo lygius. Įtraukūs regiono identiteto ir vertybių atskleidimo dirbtuvių metodai, sukūrė tikėjimą vieningo regiono idėja ir pasitikėjimą tarp pačių ekosistemos dalyvių. Žinoma, pasitikėjimo kūrimas nėra baigtinis procesas, ir reikalauja nuolatinių pastangų.

V ETAPAS: Konsultavimasis. Kitas žingsnis regiono vystymo krypčių įgyvendinime yra aktyvus įtraukimas, komunikuojant jau turimus rezultatus ir rengiant darbines sesijas vaidmenų pasiskirstymui ir konkrečių žingsnių formulavimui. Čia svarbus visų reikalingų dalyvių įsitraukimas ir pateikiamos informacijos kontekstualizavimas. Konsultavimosi formos gali apimti interviu, darbines sesijas, fokus grupes, apklausas, kūrybines dirbtuves, forumus.

VI ETAPAS: Prisitaikymas ir įgyvendinimas. Po konsultavimosi etapo svarbu susisteminti surinktą informaciją, užfiksuoti susitarimus, įsivardinti siektinus rodiklius ir jų monitoringą.

VII ETAPAS: Monitoringas vertinimas ir dokumentacija. Žinių valdymas yra labai svarbus norint toliau planuoti ir pasidalinti tuo, kas išmokta. Proceso skaidrumui labai padeda tiksli dokumentacija ir jos komunikacija, pranešant suinteresuotosioms šalims apie padarytą pažangą jiems tinkama forma.

5. DVT lokalizavimas Klaipėdos regiono vystyme

Jungtinių Tautų suformuoti DVT yra atsakas į poreikį pasauliui vystytis darniai ir tvariai. DVT gali būti praktiškai taikomi organizaciniu, vietos, regioniniu, nacionaliniu ir tarptautiniu lygmenimis, ir virsti puikiu planavimo įrankiu. Tačiau nuleidžiant juos iš viršaus, neieškant sinergijų tarp vietos konteksto, regiono praeities ir ateities, šie tikslai gali likti tiesiog deklaratyviais, nieko vietai ir jos žmonėms nereiškiančiais šūkiais. Klaipėdos regionas turi išskirtinę galimybę pasinaudoti galimybe ir tinkamai lokalizuoti darnaus vystymosi principus. Teisingai pradėtas procesas, atsispyrimas nuo regiono tapatybės ir jo ekosistemos veikėjų vertybių, leidžia kurti aktualius darnaus vystymosi scenarijus, kurie bus lengvai priimami ir kokybiškai visų įgyvendinami.

Nacionaliniu mastu lokalizuota Jungtinių Tautų vizija sutampa su regiono matymu: darnus bendradarbiavimas, kokybiškas išsilavinimas, inovatyvi ekonomika, sveikata ir gerovė – yra bendri sąlyčio taškai tarp regiono ir nacionalinio požiūrių į tolimesnį vystymąsi. Tuo pačiu, Klaipėdos regionas papildo nacionalinę viziją sau aktualiais tikslais ir lokalizuoja juos savo kontekstui. Taip atsiskleidžia penkios pagrindinės regiono ambicijos: ugdantis regionas, gerovės regionas, aukštos pridėtinės vertės regionas, mėlynosios ekonomikos regionas, atviras regionas.

Šiuo metu regionas, neturėdamas tvirto vientiso vertybinio pagrindo ir aiškios vystymosi krypties, veikia rizikų valdymo lygmenyje, kurį būtina peržengti. Tai padėtų tvariau augti, didintų regiono atsparumą išgyventi krizes ir kurtų aktyvų atsparumą, leidžiantį krizių išvengti. Tokio tvaraus ir ilgalaikio, į ateitį orientuoto, augimo garantas yra regioninė lyderystė – visų savivaldybių kryptingas darbas nuolatiniam regiono vystymui įgyvendinti. Klaipėdos regiono situacija yra itin palanki prisiimti šią lyderystę nacionaliniu mastu ir tapti pavyzdžiu gerovės valstybės kūrime.

REGIONO VYSTYMOSI KRYPČIŲ SĄSAJOS SU STRATEGINIAIS DOKUMENTAIS

Regiono vystymasis priklauso nuo vietos situacijos, nacionalinių prioritetų ir tarptautinių veiksnių. Tarptautinės tendencijos nurodo į siekiamų tikslų universalumą, ir atveria interesais paremtas tarptautinio bendradarbiavimo galimybes. Nacionaliniai prioritetai nustato apribojimus ir galimybes šalies viduje. Tuo tarpu vietos situacija identifikuoja ir esamus resursus, kuriais bus remiamasi įgyvendinant iškeltus tikslus. Ši visuma yra kompleksinė, nes vienam elementui pasikeitus, keičiasi ir kiti. Aukščiausio lygio prioritetai diktuoja specializacijos kryptis, o lokalus jų įgyvendinimas atitinkamai formuoja ateities prioritetus. Tad žinant regiono vertybinį pagrindą, esminius jo tapatybės elementus ir, nusistačius juos atliepiančias darnaus vystymo kryptis, būtina įsivertinti jų santykį su nacionaliniais ir tarptautiniais prioritetais. Toks veikimo būdas leidžia kurti tvarią, inovatyvią ir į realų poveikį orientuotą regioninę specializaciją. Vertinant Klaipėdos regiono vystymosi krypčių sąsajas su strateginiais dokumentais, remiamasi Vyriausybės skelbiamu aktualių strateginio planavimo dokumentų sąrašu ir svarbiausias tarptautiniais planavimo dokumentais.

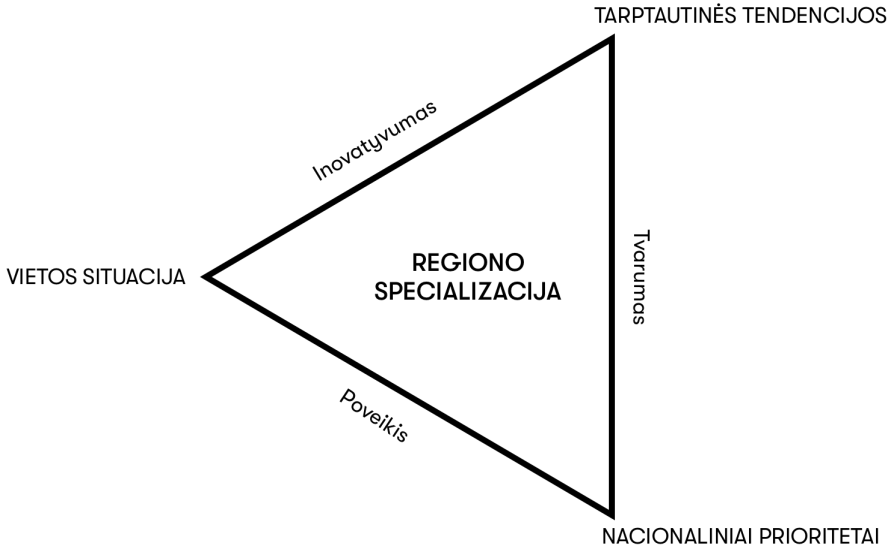

Paveikslas 34. Regiono specializaciją apsprendžiančių veiksnių santykis.

Regiono vystymo krypčių atitiktis tarptautiniams dokumentams				
Ugdantis regionas	Gerovės regionas	Aukštos pridėtinės vertės regionas	Mėlynosios ekonomikos regionas	Atviras regionas

Darnaus vystymosi tikslų 2030 darbotvarkė (2015 m.)

Tai planas žmonėms, planetai ir klestėjimui, kuriuo siekiama įveikti pagrindinius pasaulio iššūkius, tokius kaip badas, nepriteklius, ligos, tarša ir kitus. Jungtinės tautos yra paskelbusius 17 darnaus vystymosi tikslų, kurie negali būti išspręsti vien technologiniais sprendimais, daugelyje jų slypi socialinių ir humanitarinių mokslų indėlis bei kultūra. Paminėtina, kad akcentuojamas vietinių kultūrų, tradicinių užsiėmimų išlaikymas, puoselėjimas ir jų perdavimas kaip galimybė užtikrinti tvarią ateitį. Šiuo atžvilgiu Lietuvos regioninė politika galėtų sekti darnaus vystymosi tiksluose iškeltus uždavinius. Pripažįstama regioninių ir subregioninių aspektų, regioninės ekonominės integracijos ir tarpusavio sąsajų svarba darniajam vystymuisi. Teigiama, kad regioninės ir subregioninės programos gali padėti darnaus vystymosi politiką veiksmingai paversti konkrečiais nacionalinio lygmens veiksmais.

Aktualūs darnaus vystymosi tikslai: Kokybiškas išsilavinimas Lyčių lygybės užtikrinimas	**Aktualūs darnaus vystymosi tikslai:** Sveikata, gerovė. Bado ir nepritekliaus mažinimas. Darni visuomenė	**Aktualūs darnaus vystymosi tikslai:** Tvari, visapusė ir darni ekonomikos raida, tinkamos darbo vietos užtikrinimas. Partnerystė įgyvendinant tikslus. Pramonės augimas, inovacijos, infrastruktūra.	**Aktualūs darnaus vystymosi tikslai:** Gyvybė vandenyje	**Aktualūs darnaus vystymosi tikslai:** Darnūs miestai ir bendruomenės Taika ir teisingumas Stiprios institucijos
Jungtinių Tautų Habitat tarptautinės rekomendacijos miestų ir teritorijų planavimui (2015 m.) Šiame dokumente teigiama, kad miestų planavimas negali būti atsiejamas nuo kultūrinių ir socialinių tikslų. Taip pat tvirtinama, kad planavimas turėtų netgi įgalinti socialinius ryšius ir skirtingų kultūrų įvairovę. Miestų planavimas neatsiejamai susijęs su gyvenimo kokybe ir sėkmingais globalizacijos procesais. Akcentuojama vietinės valdžios rolė įgyvendinant DVT.				
	Geros gyvenimo kokybės užtikrinimas			Vietinės valdžios vaidmuo Stiprūs socialiniai ryšiai

<table>
<tr><td colspan="5">Jungtinių Tautų Habitat naujoji urbanistinė darbotvarkė (2016 m.)

Naujoji miestų darbotvarkė patvirtina visuotinį įsipareigojimą siekti darnaus miestų vystymosi, kaip esminio žingsnio, integruotai ir koordinuotai įgyvendinant darnią plėtrą pasauliniu, regioniniu, nacionaliniu, subnacionaliniu ir vietos lygmenimis, dalyvaujant visiems atitinkamiems veikėjams. Naujoji miestų darbotvarkė prisideda prie integruoto Darnaus vystymosi darbotvarkės iki 2030 m. įgyvendinimo bei lokalizavimo ir Darnaus vystymosi tikslų ir uždavinių, įskaitant 11 tikslą – padaryti gyvenamąsias vietoves įtraukias, saugias, atsparias ir darnias, siekio. Šioje gyvenimo kokybė, akcentuojamas miesto ekonomikos perėjimas prie aukštos pridėtinės vertės kūrimo apimant kultūrines kūrybines industrijas, tvarų turizmą.</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td>Akcentuojamas miesto ekonomikos perėjimas prie aukštos pridėtinės vertės</td><td></td><td>Darnus miestų vystymasis per partnerytes</td></tr>
<tr><td colspan="5">Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (2009 m.)

yra pirmoji makroregioninė strategija, apimanti visas suinteresuotas regiono valstybes – Daniją, Estiją, Suomiją, Vokietiją, Latviją, Lietuvą, Lenkiją ir Švediją. ES BJRS įgyvendinimu siekiama 1) Išsaugoti jūrą 2) Sujungti regioną, 3) Didinti gerovę regione. ES BJRS pateikiama kaip komunikatas ir veiksmų planas, kuriame išdėstyta 17 prioritetinių sričių, 5 horizontalieji veiksmai ir prioritetiniai projektai (angl. flagship projects), skirti strategijos tikslams pasiekti ir apimantys energetikos, transporto, aplinkosaugos, inovacijų, mokslinių tyrimų, nusikalstamumo mažinimo, švietimo, turizmo ir kitas sritis.</td></tr>
</table>

Lietuva siekia diegti inovatyvius tarpsektorinius sveikatos apsaugos ir mokslo projektus, stiprinti bendradarbiavimą tarp regiono universitetų	Lietuva siekia skatinti ekologiškų gyvenviečių plėtrą kaimo vietovėse, taikyti prevencijos priemones kovoje su prekyba žmonėmis ir teikti paramą bei apsaugą prekybos žmonėmis esamoms ir potencialioms aukoms	Lietuva siekia stebėti Baltijos energetikos jungčių plano (BEMIP) įgyvendinimą regioną	Lietuva siekia Lietuva siekia sukurti Baltijos jūros regiono programą, skirtą inovacijų, klasterių, smulkaus ir vidutinio verslo tinklaveikai Saugoti Baltijos jūrą	Lietuva siekia dalintis gerosiomis teritorinio bendradarbiavimo praktikomis su ES rytų partnerystės šalimis įgyvendinant energetikos jungčių planą
Baltijos jūros regiono ilgalaikio vystymo perspektyva iki 2030 m (2009 m.) Ši perspektyva skatina geresnę Baltijos jūros regiono teritorinę integraciją (vidinę) ir jos integraciją su kitomis Europos sritimis (išorinę), yra kaip priemonė teritorinei sanglaudai pasiekti. Perspektyva susitelkia ties trimis temomis: miestų tinklas bei miesto ir kaimo ryšiai; prieinamumas, įskaitant prieigą prie energijos, informacijos ir komunikacijos technologijų tinklai ir paslaugos; ir jūrų erdvės planavimo ir valdymo klausimai. Baltijos jūros regiono ilgalaikio vystymo perspektyvoje numatyta, kad 2030 m. Baltijos jūros regionas yra gerai integruotas ir nuoseklus makroregionas. Jame yra gerai subalansuota metropolinių centrų sistema, o mažieji ir vidutinio dydžio miestai veikia užtikrindami aukštą gyventojų gyvenimo kokybę tiek miesto, tiek kaimo vietovėse.				
		Prieinamumas, įskaitant prieigą prie energijos, informacijos ir komunikacijos technologijų tinklai ir paslaugos	Jūrų erdvės planavimas ir valdymas	Miestų tinklas bei miesto ir kaimo ryšiai

Urbanistinė darbotvarkė Europos Sąjungai „Amsterdamo paktas" (2016 m.)				
Šis dokumentas pabrėžia miestų svarbą pasaulyje. Miestų planavimas ir miestų rolė suprantama kaip itin sudėtinga ir kompleksiška. Darbotvarkėje teigiama, kad norint kurti kokybišką gyvenimą miestuose, reikia įtraukti skirtingus sektorius ir skirtingo lygmens valdžias. Pabrėžiamas šių sektorių ir suinteresuotų šalių bendradarbiavimas.				
	Kokybiškas gyvenimas miestuose			Skirtingų sektorių ir skirtingų valdžių įtraukimas. Partnerystė siekiant tikslų.
Regiono vystymo krypčių atitiktis nacionaliniam dokumentams				
Ugdantis regionas	**Gerovės regionas**	**Aukštos pridėtinės vertės regionas**	**Mėlynosios ekonomikos regionas**	**Atviras regionas**

Valstybės pažangos strategija „Lietuva 2030" (2012 m.)

tai Lietuvos ateities vizija. Jos pagrindas — bendruomenių, nevyriausybinių organizacijų ir aktyvių piliečių idėjos, kaip paversti Lietuvos ateitį sėkminga. Šio strateginio dokumento paskirtis – žadinti ir vienyti idėjas, kurių įgyvendinimas garantuotų visuomenės gerovę, piliečių orumą ir valstybės saugumą.

Strategijoje teigiama, jog norint pasiekti tikslą, reikia susitarti dėl mus vienijančių vertybių ir idealų, būtent per tai formuojama ugdymo, švietimo, kultūros sistema, kuriamos verslo plėtros nuostatos. Nuo bendrų vertybių atsispiriama kuriant ir Klaipėdos regiono vystymo strategiją. Jau pirminiame etape iškeltas ir įgyvendintas pagrindinis uždavinys – susitarti dėl regiono vertybių ir jomis grįstų plėtros krypčių.

Pažangos strategijoje išskiriamos trys pažangios sritys: visuomenė, ekonomika ir valdymas, iš esmės koreliuoja su Klaipėdos regiono išskirtomis vertybėmis ir ambicijomis. Strategijoje formuluojama vizija, jog Lietuva, "tai šalis, kurioje skatinamas žmonių kūrybiškumas, saviraiška ir kurios gerovę kuria atsakingi, kūrybingi ir atviri žmonės. Puoselėdami savo šalį, branginsime istorinę atmintį, tausosime aplinką, mokysimės iš geriausios kitų šalių patirties, sieksime kultūrinio, socialinio ir ekonominio bendrumo su Šiaurės ir Baltijos regiono valstybėmis." Vertybės, padėsiančios įgyvendinti šią viziją: atvirumas, kūrybingumas, atsakomybė. Klaipėdos regiono identiteto vystymosi kryptys lokalizuoja šią viziją ir papildo ją regionui svarbiais elementais.

	Nacionalinė strategija paremta ambicija kurti aukštą visuomenės gyvenimo kokybę. Visuomenės sveikatos gerinimo būklė įtraukta į vieną iš sumanios visuomenės esminių pokyčių punktą. Atsižvelgiant ir priimant į regiono valstybių kultūrinius bei tapatybinius skirtumus, pabrėžiama vertybinė konvergencija, kurios pagrindas – šiuolaikinės vertybės, neatsiejamos nuo sėkmingo gerovės valstybės gyvavimo.	Pažanga per visuomenę, ekonomiką ir valdymą		Susitarimas dėl vertybių ir idealų. Šiaurės ir Baltijos valstybių regiono kūrimas.

Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas iki 2050 m. (2019 m.)

Regionų vystymasis ir plėtra yra išsamiai pristatoma ir rengiamame naujajame LR teritorijos bendrajame plane iki 2050 m. (toliau – LRTBP). Seimo priimtoje antrojoje šalies vystymo alternatyvoje siūloma plėtoti savivaldybių ir regionų partnerystės principus, t. y. formuoti funkcinius regionus, sudarant sąlygas optimizuoti savivaldų turimus išteklius, jų išlaikymo finansinius kaštus.

LRTBP teigiama, kad būtina kalbėti apie valstybės politikos atnaujinimą, orientuotą į šalies identiteto stiprinimą, konkurencingumo didinimą, regionų partnerysčių ir nacionalinių koalicijų skatinimą, klimato kaitos švelninimą ir prisitaikymą prie klimato kaitos, nacionalinio saugumo stiprinimą. Kalbant apie regioninę politiką, akcentuojama, kad regioninei politikai būdingas ilgas ciklas, kurio metu būtina užtikrinti visų partnerių veiksmų nuoseklumą ir tvarumą.

Atsižvelgiant į LRTBP siūlomus sprendinius, aišku, kad regionas turi stiprinti jėgas ir dar aktyviau dirbti kartu, siekiant išnaudoti bendras stiprybes ir pranašumą prieš kitus regionus, tikslingai investuoti ir koncentruotis ties didžiausią potencialą turinčiomis sritimis.

Klaipėdos regiono vystymo vizija papildo LRTBP kryptyse išskirtus prioritetus: švietimo sistemos, kaip pagrindo šalies gerovei, gerinimas, visuomenės sveikatos ir gyvenimo kokybės siekis, sąlygų aukštos pridėtinės vertės kūrimui sudarymas, tvarus jūros ir pakrančių naudojimas, bei visų lygių partnerystė įgyvendinant šiuos tikslus.

Švietimo sistema – pagrindas gerinti šalies gerovę	Gera sveikata ir gerovė	Regionų stiprinimas per specializaciją	Tvarus jūros ir pakrančių naudojimas	Partnerystė įgyvendinant šiuos tikslus

Regioninės politikos baltoji knyga 2017-2030 m. (2017 m.)

Pagrindiniai akcentai tenka Lietuvos regionų specifiškumo paieškoms, jų stiprybių atskleidimui, sudarant geriausias sąlygas savivaldybėms gerinti jų ekonominę aplinką.

Vienas iš dokumente įtvirtintų uždavinių (nr. 2) regionų ekonominės specializacijos krypčių identifikavimas, siekiant stiprinti regionus, telkti jų finansines, ekonominės plėtros, švietimo, mokslo, technologijų, inovacijų bei kitas priemones. Atsižvelgiant į regionų specializacijos procesą ir jo įgyvendinimo rezultatus, knygoje įrašyta nuostata svarstyti savivaldybių administracinių ribų reformą prieš 2023 m. rinkimus į savivaldybių tarybas, o ateityje svarstyti galimybę keisti esamų regionų ribas ar nustatant NUTS klasifikatoriaus II lygmeniui priskirtinus administracinius regionus.

	Lietuvos regioninės politikos „Baltoji knyga" darniai ir tvariai plėtrai 2017–2030 iškelia teritorinės sanglaudos siekį – užtikrinti, kad bet kuris žmogus galėtų kuo geriau pasinaudoti visomis savo gyvenamosios vietos, valstybės, Europos Sąjungos ir globalaus pasaulio galimybėmis, o kartu ir įdėti savo indėlį į tvarų ir tolygų savo valstybės vystymąsi	Dokumente įtvirtinta, kad regionas turi apsibrėžti keletą stipriausių savo ekonominės specializacijos krypčių, siekiant jas stiprinti ir telkti finansines, ekonominės plėtros, švietimo, mokslo, technologijų, inovacijų bei kitas priemones. Esami regionai turi tapti lyderiais savo apibrėžtos ekonominės specializacijos srityse, o tam būtų skirti reikiami finansiniai, ekonominiai, švietimo ir kultūros ištekliai.		Regiono specifiškumo paieška ir jo stiprybių atskleidimas. Parengta siekiant suderinti nacionalinės valdžios ir vietos savivaldos institucijų bei socialinių ir ekonominių partnerių teritorinės sanglaudos vizijas ir veiksmus joms pasiekti.

Nacionalinės pažangos programa (2012 m.)

skirta įgyvendinti Valstybės pažangos strategiją „Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“. Siekiama sukurti pažangią, modernią ir stiprią valstybę, pasižyminčią sumanios visuomenės, sumanios ekonomikos ir sumanaus valdymo derme.

Programoje išskiriami šie švietimo srities regioniniai iššūkiai – maža neformaliojo ugdymo formų įvairovė ir ypač ribotas prieinamumas regionuose – svarbiausios problemos; aktyvus suaugusiųjų mokymas (pavyzdžiui, anksčiau taikytos priemonės nepasiekdavo žemesnį išsilavinimą turinčius, gyvenančius regionuose ir vyresnio amžiaus asmenis). Siūloma skatinti aukštojo mokslo tarptautiškumą (įskaitant studentų mainų rėmimą, ypač skatinant mainus su Šiaurės ir Baltijos jūros regionų valstybėmis. Tai ypač aktualu Klaipėdos regionui.	Siekiant geresnės gyvenimo kokybės visuose šalies regionuose ir savivaldybėse, numatomos valstybės investicijos į regionų ekonomikai svarbios susisiekimo, energetinės, turizmo infrastruktūros išvystymo skirtumų mažinimą. Ypatingą dėmesį numatoma skirti aplinkos kokybės gerinimui ir sveikatingumo didinimui, taip prisidedant prie darnios regionų plėtros.	Skatinamas verslumas ir ekonomikos integralumas per vertės kūrimo tinklų plėtrą ir įsiliejimą į tarptautines vertės kūrimo grandis, ypač Šiaurės ir Baltijos valstybių regione. Infrastruktūros gerinimas.		Išskiriami Programos horizontalieji principai, kurie koreliuoja su Klaipėdos regiono vizija: darnus vystymasis; parama jaunimui (pavyzdžiui, nevyriausybinių organizacijų rėmimas), lyčių lygybė ir nediskriminavimas.

Nacionalinė darnaus vystymosi strategija (2003 m.)

teigia, jog darnus vystymasis turi būti įtrauktas į regionų plėtros planavimą. Vienas iš prioritetų – regionų gyvenimo lygio skirtumo mažinimas išsaugant jų savitumą. Tai ypač tinka Klaipėdos regionui, kaip regionui pabrėžiančiam savo unikalų identitetą Lietuvos kontekste. Stengiamasi skatinti regioninių ir nacionalinių veiksmų darną, kad jie labiau prisidėtų prie darnaus vystymosi.

Švietimas ir mokslas – gerinti Lietuvos gyventojų gyvenimo kokybę, pailginti gyvenimo trukmę — mažinti sergamumą, mirtingumą ir neįgalumą, ypač nuo nelaimingų atsitikimų ir traumų, kraujotakos sistemos, onkologinių ligų, psichikos sveikatos sutrikimų, gerinti sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą ir kokybę.	Visuomenės sveikata – gerinti Lietuvos gyventojų gyvenimo kokybę, pailginti gyvenimo trukmę — mažinti sergamumą, mirtingumą ir neįgalumą, ypač nuo nelaimingų atsitikimų ir traumų, kraujotakos sistemos, onkologinių ligų, psichikos sveikatos sutrikimų, gerinti sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą ir kokybę.	Bendras ekonomikos vystymasis – ilgalaikis bendrasis tikslas — sukurti šiuolaikišką žiniomis ir mokslu pagrįstą stabiliai ir teritoriškai tolygiai augančią ekonomiką, užtikrinančią spartų gyvenimo kokybės gerėjimą nebloginant aplinkos kokybės. Pramonė – sukurti naujausiomis, palankiomis aplinkai technologijomis pagrįstą, ekonominiu, aplinkosauginiu ir socialiniu požiūriais veiksmingą pramonę. Turizmas – įgyvendinti darnaus vystymosi principus, planuojant ir vykdant teritorinę turizmo plėtrą, įgyvendinant turizmo infrastruktūros projektus nacionaliniu ir savivaldybių lygmenimis.	Tausojantis vartojimas – augant bendram gaminių ir paslaugų vartojimui, pasiekti, kad didėjantis vartojimas neprastintų aplinkos būklės, pirmenybę teikti palankioms aplinkai paslaugoms ir gaminiams, kurių gamybai ir eksploatavimui sunaudojama kuo mažiau energijos ir kitų gamtos išteklių, nenaudojama toksinių medžiagų, kurie daro kuo mažesnį neigiamą poveikį aplinkai per visą būvio ciklą.	

Nacionaline aplinkos apsaugos strategija (2015 m.)

Lietuvoje stengiamasi kurti žaliąją ekonomiką, tuo tarpu Klaipėdos regionas savo vizijoje pabrėžia mėlynosios ekonomikos svarbą. Šiuo atžvilgiu tiek nacionaliniu, tiek regioniniu lygmeniu galima rasti bendrų interesų kuriant draugišką aplinkai ekonomiką.

Strategijoje patvirtintas ir siekis mažinti Baltijos jūros taršą. Tai tiek regioniniu, tiek tarptautiniu lygiu yra svarbu Klaipėdos regionui. Aplinkos apsaugos strategijos nuostatos gali būti pritaikytos įgyvendinant tokius planus kaip natūralaus hidrografinio tinklo struktūros išsaugojimas ar pavojingų cheminių medžiagų vandens telkiniuose valdymas ir t.t. Dar vienas Aplinkos apsaugos strategijos tikslas, sutinkantis su Klaipėdos regiono vizija – "sustabdyti biologinės įvairovės nykimą ir ekosistemų ir jų paslaugų kokybės blogėjimą, kur įmanoma, jas atkurti". Tai Klaipėdos regionui gali būti aktualu tvariai naudojantis vandens telkinių ekosistema.

Klaipėdos regiono vystymuisi svarbus ir gamtos, miesto bei periferijų santykis. Pavyzdžiui, Aplinkos apsaugos strategijoje urbanistikos aplinkos srities tikslu įvardijama – pasiekti gerą urbanistinės aplinkos kokybę, kartu užtikrinant tolygų šalies teritorijų vystymą, palankias urbanizuotų teritorijų socialinės ir ekonominės plėtros sąlygas. Taip pat pažymima, jog "Reikiamų teritorijų planavimo dokumentų nebuvimas lemia padriką ūkio ir ekonominę plėtrą, apsunkina investavimą, taip didina netolygią regionų plėtrą ir aplinkos apsaugos problemas. Tokia padėtis nesudaro veiksmingų sąlygų darniai urbanizuotos aplinkos plėtrai". Taip pat atkreipiamas dėmesys, jog Lietuvoje urbanizacija dar ne iki galo atitinka darnaus vystymosi tikslus. Šią problematiką nagrinėja ir Klaipėdos regiono vystymosi kryptis. DVT integracija ir vienas esminių elementų regiono vystymosi krypčių formavime.

	Darni urbanistinė erdvė. Atsakingas vartojimas ir gamyba		Ekonomika draugiška aplinkai. Baltijos jūros taršos mažinimas Tvari vandens telkinių ekosistema	

Baltijos jūros aplinkos apsaugos strategijos (2010 m.) tikslas – pasiekti ir (ar) išlaikyti gerą Baltijos jūros aplinkos būklę. Siekiai tiesiogiai koreliuoja su Klaipėdos regiono vizija bei tikslais (mėlynąja ekonomika kaip darniu ir tvariu išteklių naudojimu). Siekiama, jog žmogaus veiklos poveikis neturėtų negrįžtamų padarinių Baltijos jūros ekosistemai ir aplinkai (pavyzdžiui, siekiama mažinti maistinių medžiagų, pavojingų cheminių medžiagų patekimą į jūros aplinką. Taip pat, jog laivyba ir kita ūkinė veikla Baltijos jūroje būtų vykdoma aplinkai palankiu būdu). Stengiamasi pasiekti tinkamą Baltijos jūros biologinės įvairovės išsaugojimo lygį.				
			Pasiekti ir (ar) išlaikyti gerą Baltijos jūros aplinkos būklę.	
Nacionalinė klimato kaitos valdymo politikos strategija (2012 m.) tai dokumentas, užtikrinantis valstybės atsakomybę valdant klimato kaitą. Remiamasi strategija „Europa 2020“, kurioje išryškinamas bendras poreikis skatinti veiksmingą išteklių naudojimą. Teigiama, jog Lietuvoje dėl klimato kaitos pažeidžiamiausias yra Baltijos jūros regionas. Kadangi ES priimtuose dokumentuose daugiausia atsižvelgiama į bendra(darbia)vimą europiniu regioniniu lygiu (Lietuvoje išsiskiria Baltijos jūros regionas), todėl Klaipėdos regionas turi galimybę veikti tarptautiniu lygiu.				
	Socialinė bei ekonominė gerovė ir nauda aplinkai.		Tvarus ir darnus gamtos išteklių naudojimas	

Nacionaline gyventojų senėjimo pasekmių įveikimo strategija (2004 m.) siekiama spręsti su gyventojų senėjimu susijusius iššūkius. Tai Klaipėdos aktualu regionui, nes greta siekio pritraukti jaunus žmones į regioną, būtina spręsti ir gyventojų senėjimo problemą. Pabrėžiami dalykai susiję su senjorų normalios ar aukštos gyvenimo kokybės išlaikymu, sveikatingumu, integravimu į visuomenę ir pan. Pabrėžiami regioniniai skirtumai, pavyzdžiui, švietimo institucijų, galinčių priimti vyresnio amžiaus žmones trūkumas. Taip pat siekiama mažinti nelygybę ir didinti prienamumą sveikatos priežiūros srityje. Šie siekiai yra tiesiogiai susiję su Klaipėdos regiono, kaip gerovės regiono, kūrimu.				
	Senjorų normalios ar aukštos gyvenimo kokybės išlaikymu, sveikatingumu, integravimu į visuomenę ir pan. Siekiama mažinti nelygybę ir didinti prienamumą sveikatos priežiūros srityje			
Lietuvos sveikatos 2014-2025 metų strategijoje (programoje) (2014 m.) pabrėžiama, jog sveikata yra visuomenės nacionalinis turtas ir kapitalas, kurio saugojimas ir puoselėjimas yra svarbiausias valstybės tikslas, užtikrinantis šalies socialinę ir ekonominę plėtrą. Siekiama sukurti saugesnę socialinę aplinką, mažinti sveikatos netolygumus ir socialinę atskirtį taip pat kurta sveikatai palankią fizinę darbo ir gyvenamąją aplinką bei formuoti sveiką gyvenseną ir jos kultūrą ir pan. Šios programos siekiai bei tikslai atitinka ir Klaipėdos regiono norą užtikrinti gerą sveikatą bei gerovę.				

	Siekiama užtikrinti gerą sveikatą bei visuomenės gerovę			Darnios bendruomenės stiprinimas
Valstybinė švietimo 2013-2022 metų strategija (2013 m.) remiasi Valstybės pažangos strategijoje „Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“ įtvirtintais vertybiniais principais, kaip demokratija, tolerancija, atsakomybė, ir kūrybiškumas.				
Siekiama paversti Lietuvos švietimą tvariu pagrindu valstybės gerovės kėlimui, ugdyti veržliam ir savarankiškam žmogui, atsakingai ir solidariai kuriančiam savo, Lietuvos ir pasaulio ateitį.	Skatinama išnaudoti įvairaus lygmens mokyklų potencialą, siekiant siekiant geresnės kokybės ir sąveikos su žmogaus ir visuomenės poreikiais.			
LR Regioninės politikos įstatymas (2000 m.) Šiuo metu parengtas Regioninės politikos plėtros įstatymo pataisos, kurios be kitų regioninės politikos pertvarkų, taip pat akcentuoja regionų svarbą, savivaldų bendradarbiavimo stiprinimą, savarankiškumo planuojant regioninės svarbos projektus ir investicijas, tvirtinant regiono plėtros kryptis.				

				Darnus, tvarus, dalinai savarankiškas regionų vystymasis

Paveikslas 35. Vystymosi krypčių atitiktis nacionaliniams ir tarptautiniams prioritetams.

Europos Sąjungos teisės integravimas į Lietuvos teisinę sistemą yra reglamentuotas, tačiau kitų tarptautinių dokumentų taikymas yra labiau rekomendacinio pobūdžio. Siekiant išlaikyti aukštą sąmoningumo lygį bei nuosekliai laikytis tarptautiniuose dokumentuose, taip pat ir mūsų šalies išsakytas prioritetines, vertybines nuostatas, būtinas jų tęstinumas regioninio vystymo planavime. Identifikuotos regiono vystymo krypčių sąsajos su nacionaliniais ir tarptautiniais prioritetais, turėtų būti detalizuotos integruojant konkrečias priemones kituose tolimesniuose etapuose.

Nagrinėjamų nacionalinių ir tarptautinių dokumentų aptariami aspektai nėra konceptualiai nauji. Esminiai vertybiniai aspektai yra išreikšti regiono vystymo analizėje, įgyvendinamas siekis juos labiau išplėtoti ir sukonkretinti. Priimtų dokumentų prioritetų integravimas į regiono vystymo strategiją rodytų nuoseklų, tęstinį vertybių laikymąsi ir tuo pačiu didintų orientaciją į apčiuopiamą rezultatą, sudarytų sąlygas tarptautinių dokumentų nuostatų realizacijai regiono lygmeniu, kur poveikis yra lokalus, ir labiausiai jaučiamas visuomenės.